

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 62.149/1
van 8 december 2017

over

een voorontwerp van decreet van de Duitstalige Gemeenschap
‘über die Familienleistungen’

Op 13 september 2017 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van Gezin, Gezondheid en Sociale Aangelegenheden van de Duitstalige Gemeenschap verzocht binnen een termijn van dertig dagen, verlengd tot 10 november 2017, een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet van de Duitstalige Gemeenschap ‘über die Familienleistungen’.

Het voorontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 9 en 16 november 2017. De kamer was samengesteld uit Wilfried VAN VAERENBERGH, staatsraad, voorzitter, Chantal BAMPS en Wouter PAS, staatsraden, Michel TISON en Johan PUT, assessoren, en Greet VERBERCKMOES, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Wendy DEPESTER, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 8 december 2017.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

1. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet strekt ertoe, voor de Duitstalige Gemeenschap, een nieuwe rechtsbasis voor de gezinsbijslagen te scheppen, gebaseerd op een eenvormig systeem voor alle kinderen, los van de werksituatie van hun ouders.

Hoofdstuk 2 van het ontwerp regelt de kinderbijslag. Elk kind dat zijn woonplaats heeft in het Duitse taalgebied, opent in beginsel het recht op kinderbijslag (artikel 6). De persoon die de kinderbijslag trekt, is in beginsel de persoon die het kind werkelijk opvoedt (artikel 26). De kinderbijslag omvat de maandelijkse basiskinderbijslag (artikelen 8 tot 14), in voorkomend geval verhoogd met de jaarlijkse bijslag (artikelen 15 en 16), de maandelijkse bijslag voor grote gezinnen (artikelen 17 en 18), de maandelijkse sociale bijslag (artikelen 19 en 20), de maandelijkse bijslag voor kinderen met een beperking (artikelen 21 en 22) en de maandelijkse wezenbijslag (artikelen 23 en 24).

Hoofdstuk 3 regelt de bijzondere premies. Het voorziet in een geboortepremie, eenmalig toegekend aan elk kind dat zijn eerste woonplaats in het Duitse taalgebied heeft (artikelen 28 tot 31) en een adoptiepremie, eenmalig toegekend aan elk geadopteerd kind dat krachtens artikel 6 recht heeft op kinderbijslag en dat dezelfde woonplaats heeft als de adoptant (artikelen 32 tot 35).

Hoofdstuk 4 legt vast volgens welk mechanisme de bedragen van de gezinsbijslagen (d.z. de kinderbijslag en de eenmalige premies) vanaf 2020 jaarlijks worden aangepast (artikel 36). Er wordt gewaarborgd dat het bedrag van de uitkeringen niet kan dalen.

In hoofdstuk 5 worden de toekenning- en de terugvorderingsprocedures geregeld (artikelen 37 tot 64). Hoofdstuk 6 bevat controle-, straf- en verjaringsbepalingen (artikelen 65 tot 74). In hoofdstuk 7 wordt de Raad voor Gezinsbijslagen opgericht (artikelen 75 tot 80).

Hoofdstuk 8 bepaalt dat de Regering onder de door haar vastgestelde voorwaarden ondersteuning bij meerlingengeboorten kan toekennen (artikel 81).

Hoofdstuk 9 bevat verschillende wijzigings- en opheffingsbepalingen (artikelen 82 tot 108). Zo wordt in dit hoofdstuk o.m. bepaald dat de familierechtbank als enige bevoegd wordt voor alle geschillen omtrent gezinsbijslagen (artikelen 92 tot 95). Ook wordt in artikel 105 voorzien in een financiële tegemoetkoming voor kinderen en ouders in het kader van een plaatsing in de jeugdbijstand. Te dien einde wordt er een nieuwe bepaling ingevoegd in het decreet van de Duitstalige Gemeenschap van 19 mei 2008 ‘over de Jeugdbijstand en houdende omzetting van maatregelen inzake jeugdbescherming’.

Daarnaast bevat hoofdstuk 9 ook overgangsbepalingen (artikelen 109 tot 115). Om te voorkomen dat bepaalde gezinnen na de inwerkingtreding van het voorliggend decreet een lager bedrag aan kinderbijslag ontvangen, legt artikel 109 voor elke bijslagtrekkende vast welk bedrag hij of zij voor de invoering van de nieuwe regeling ontving (met uitzondering van de bijslag voor kinderen met een beperking). Dit bedrag wordt niet geïndexeerd. Er wordt overgestapt naar de nieuwe regeling als het nieuwe bedrag voordeliger is of als het aantal bijslaggerechtigde kinderen van eenzelfde bijslagtrekkende wijzigt. Of het nieuwe bedrag

voordeliger is, wordt zowel bij de invoering van de nieuwe regeling als daarna onderzocht. Bovendien bevat hoofdstuk 9 een overgangsbepaling m.b.t. de aanduiding van de bijslagtrekkende: de inwerkingtreding van voorliggend decreet leidt op zich niet tot het bepalen van een nieuwe bijslagtrekkende zodat de kinderbijslag aan dezelfde bijslagtrekkende uitbetaald wordt.

Ten slotte bepaalt de inwerkingtredebepaling in hoofdstuk 9 dat de ontworpen regeling op 1 januari 2019 in werking treedt.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

ALGEMENE OPMERKINGEN

Algemene opmerking: Materiële bevoegdheid

2.1. Als gevolg van de bijzondere wet van 6 januari 2014 ‘met betrekking tot de Zesde Staatshervorming’ zijn de gemeenschappen¹ en, in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie bevoegd voor de gezinsbijslagen.

Aldus is de Duitstalige Gemeenschap in het Duitse taalgebied bevoegd voor de gezinsbijslagen, op grond van artikel 130, § 2, van de Grondwet en artikel 4, § 2, van de wet van 31 december 1983 ‘tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap’ *iuncto* artikel 5, § 1, IV, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’ (hierna: BWHI).

De bijzondere wet van 6 januari 2014 heeft de materie van de gezinsbijslagen integraal overgeheveld naar de gemeenschappen.

Met verwijzing naar de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof² bevestigt de toelichting bij die bijzondere wet dat “de toekenning van gezinsbijslagen [ertoe strekt] bij te dragen in de kosten van onderhoud en opvoeding van de kinderen. Ze biedt een gedeeltelijke compensatie voor de toegenomen lasten die door het gezin worden gedragen wanneer het zich uitbreidt”.

Volgens de parlementaire voorbereiding bij deze bijzondere wet omvat de overgedragen bevoegdheid de volledige bevoegdheid voor zowel de gezinsbijslagen, geboortepremies en adoptiepremies, of uitkeringen van dezelfde aard als de gezinsbijslagen.³ De

¹ Voor het Franse taalgebied is de uitoefening van die bevoegdheid door de Franse Gemeenschap overgedragen aan het Waals Gewest. Zie artikel 3, 8°, van het bijzonder decreet van de Franse Gemeenschap van 3 april 2014 ‘relatif aux compétences de la Communauté française dont l’exercice est transféré à la Région wallonne et à la Commission communautaire française’ alsook artikel 3, 8°, van het decreet van het Waals Gewest van 11 april 2014 ‘relatif aux compétences de la Communauté française dont l’exercice est transféré à la Région wallonne et à la Commission communautaire française’.

² GwH 6 april 2011, nr. 53/2011, B.3. Zie ook GwH 23 oktober 2001, nr. 129/2001, B.3 en GwH 10 maart 2016, nr. 40/2016, B.4.3.

³ Zie de toelichting bij het voorstel dat geleid heeft tot de bijzondere wet van 6 januari 2014 ‘met betrekking tot de Zesde Staatshervorming’, *Parl.St.* Senaat 2012-13, nr. 5-2232/1, 67, en 2013-14, nr. 5-2232/5, 29.

bevoegdheid omvat de gehele kinderbijslagregeling voor werknemers, voor zelfstandigen, voor overheidspersoneel (met inbegrip van het personeel dat afhangt van de federale overheid en de diensten of instellingen die daarvan afhangen), alsook de gewaarborgde kinderbijslagregeling. De bevoegdheid betreft zowel de bevoegdheid voor de gewone kinderbijslag als voor de geboorte- en adoptiepremie.⁴

De gemeenschapsbevoegdheid omvat de volledige wetgevings-, uitvoerings- en controlebevoegdheid. De gemeenschappen zijn onder meer volledig bevoegd voor het bepalen van het toepassingsgebied, de rechthebbenden die het recht op kinderbijslag openen, de rechtgevende kinderen, de bijslagtrekkenden, het bedrag van de kinderbijslag en het ontstaan en behoud van het recht op kinderbijslag. Bovendien houdt het de mogelijkheid in om de bestaande kinderbijslagreglementering te hervormen waardoor het recht op kinderbijslag niet langer zou moeten afhankelijk gesteld worden van een beroepsactiviteit, een vorige beroepsactiviteit of een sociale situatie.⁵ Ten slotte omvat de bevoegdheidsoverdracht eveneens het administratieve beheer en de uitbetaling van de gezinsbijslagen.⁶

Ook op het vlak van de financiering van de gezinsbijslagen beschikken de gemeenschappen over de volledige autonomie. Zij kunnen bepalen hoe de financiering van de gezinsbijslagen wordt georganiseerd en of zij meer dan wel minder middelen zullen besteden aan de gezinsbijslagen dan het bedrag van de dotatie dat wordt vastgelegd in artikel 47/5 van de bijzondere wet van 16 januari 1989 ‘betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten’.⁷

De Duitstalige Gemeenschap is bijgevolg in beginsel bevoegd om de ontworpen bepalingen inzake de verschillende vormen van kinderbijslagen (de maandelijks basiskinderbijslag, de jaarlijkse bijslag, de bijslag voor grote gezinnen, de sociale bijslag, de bijslag voor kinderen met een beperking en de wezenbijslag), alsook voor de verschillende vormen van premies (geboortepremie en adoptiepremie) aan te nemen, alsook de daarmee samenhangende regels inzake procedures, toezicht en controle.

2.2. De financiële tegemoetkoming waarin artikel 105 van het ontwerp voorziet, betreft een financiële ondersteuning in het kader van de jeugdbijstand. Voor de jeugdbescherming, met inbegrip van de sociale en gerechtelijke bescherming, is de Duitstalige Gemeenschap bevoegd op grond van artikel 130, § 2, van de Grondwet en artikel 4, § 2, van de wet van 31 december 1983 *iuncto* artikel 5, § 1, II, 6°, BWHI.

⁴ Zie *Parl.St.* Senaat 2012-13, nr. 5-2232/1, 10-11, 67-68.

⁵ *Parl.St.* Senaat 2012-13, nr. 5-2232/1, 68.

⁶ *Parl.St.* Senaat 2012-13, nr. 5-2232/1, 68 en 72; *Parl.St.* Senaat 2013-14, nr. 5-2232/5, 313.

⁷ Waarvan het bedrag overeenkomt met de middelen die vóór de bevoegdheidsoverdracht voor de gezinsbijslagen werden uitgetrokken. In art. 47/5 van de bijzondere wet van 16 januari 1989 worden de middelen verdeeld volgens een demografische verdeelsleutel op basis van het “aantal inwoners van 0 t.e.m. 18 jaar” (*Parl.St.* Kamer 2012-13, nr. 53-2974/001, 51).

2.3. De ondersteuning bij meerlingengeboorten (artikel 81 van het ontwerp), die luidens de memorie van toelichting de vorm zal aannemen van gezinshulp en poetshulp, kan beschouwd worden als behorende tot “het gezinsbeleid met inbegrip van alle vormen van hulp en bijstand aan gezinnen en kinderen”, waarvoor de Duitstalige Gemeenschap op grond van artikel 130, § 2, van de Grondwet en artikel 4, § 2, van de wet van 31 december 1983 *iuncto* artikel 5, § 1, II, 1°, BWHI bevoegd is.

3. Ook al is de in artikel 94, § 1bis, BWHI geregelde overgangperiode nog niet verstreken, toch zijn de gemeenschappen en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, die sinds 1 juli 2014 principieel bevoegd zijn voor de gezinsbijslagen, nu reeds bevoegd om een eigen kinderbijslagregeling aan te nemen, althans voor zover die regeling niet in werking wordt gesteld vooraleer het deelgebied in kwestie ook daadwerkelijk het administratief beheer en de uitbetaling van de gezinsbijslagen in handen neemt.⁸

Hoewel de Duitstalige Gemeenschap slechts vanaf 1 januari 2020, zelf of door middel van instellingen die zij opricht of erkent, volledig dient in te staan voor het administratief beheer en de uitbetaling van de gezinsbijslagen, kan ze overeenkomstig artikel 94, § 1bis, vijfde lid, BWHI, wat haar betreft, beslissen om het administratief beheer en de uitbetaling van de gezinsbijslagen eerder te verzekeren door haarzelf of door instellingen die zij opricht of erkent. In dit geval moet de Duitstalige Gemeenschap deze beslissing aan de Federale Staat ten minste negen maanden vóór de overname notificeren.⁹ De overname gebeurt per 1 januari en ten vroegste op 1 januari 2016.

Artikel 116 van het ontwerp bepaalt dat de ontworpen regeling op 1 januari 2019 in werking treedt. *In casu* zal de Duitstalige Gemeenschap dus uiterlijk op 31 maart 2018 de federale Staat op de hoogte moeten brengen van het feit dat zij vanaf 1 januari 2019 zelf zal instaan voor het administratief beheer en de uitbetaling van de gezinsbijslagen.

4. Wat de uitwisseling en centralisering van gegevens inzake de gezinsbijslagen betreft, moet rekening worden gehouden met artikel 5, § 1, van de wet van 31 december 1983 *iuncto* artikel 94, § 1bis, vijfde lid, BWHI.

⁸ Zie adv.RvS 59.000/1/3 van 25 maart 2016 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 15 juli 2016 ‘houdende diverse bepalingen betreffende het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin’, *Parl.St.* VI.Parl. 2015-16 nr. 773/1, 215-216; in dezelfde zin, adv.RvS 59.985/3 van 3 oktober 2016 over een voorontwerp dat geleid heeft tot de ordonnantie van 23 maart 2017 ‘houdende de oprichting van de bicommunautaire Dienst voor Gezondheid’, *Parl.St.* Ver.Verg.Gem.Gem.Comm. 2016-17, nr. B-69/1.

⁹ Zie adv.RvS 60.983/1 van 31 maart 2017 over een ontwerp dat geleid heeft tot het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 7 juli 2017 ‘tot oprichting van een publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaams Agentschap voor de Uitbetaling van Toelagen in het kader van het Gezinsbeleid, tot vaststelling van vergunningsnormen voor private uitbetalingsactoren en tot wijziging van het decreet van 30 april 2004 betreffende de oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Kind en Gezin’, *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 1171/1.

In de toelichting bij het voorstel dat heeft geleid tot de bijzondere wet van 6 januari 2014 ‘met betrekking tot de Zesde Staatshervorming’, werd artikel 94, § 1bis, vijfde lid, BWHI als volgt gepreciseerd:

“Eveneens om de continuïteit te garanderen en om dubbele betalingen of een onderbreking van de betalingen van de gezinsbijslagen te vermijden, zullen de gemeenschappen en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie een Samenwerkingsakkoord sluiten over de uitwisseling van gegevens of de centralisering ervan. Gedurende de overgangperiode is de federale overheid eveneens partij bij het Samenwerkingsakkoord.

Zolang dit Samenwerkingsakkoord tussen de gemeenschappen en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, en de federale overheid in zoverre het betrekking heeft op de periode vóór 1 januari 2020, niet afgesloten is, blijven de openbare instellingen belast met het administratief beheer en de uitbetaling van de kinderbijslagen instaan voor het administratief beheer van de centralisering en uitwisseling van de gegevens. Het betreft aldus een verzameling en uitwisseling van gegevens die ertoe strekt het beheer en de uitbetaling van de gezinsbijslagen op administratief niveau te vereenvoudigen en dit met inachtneming van de materiële en territoriale bevoegdheidsverdeling inzake de gezinsbijslagen.

Concreet zal, zolang het vermelde Samenwerkingsakkoord niet afgesloten is, de Rijksdienst voor kinderbijslag voor werknemers aldus blijven instaan voor het administratief beheer van het zogenaamde ‘kadaster van de gezinsbijslagen’.

Indien de Rijksdienst voor kinderbijslag voor werknemers op het einde van de overgangperiode nog zou instaan voor het administratief beheer van de uitwisseling en de centralisering van de gegevens, zal een koninklijk besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad kunnen bepalen welke overheidsinstelling het administratief beheer van de uitwisseling en de centralisering van de gegevens verderzet.”¹⁰

Uit wat voorafgaat, kan afgeleid worden dat de bevoegdheid voor *het beheer* van de verwerking van persoonsgegevens, of, concreet, de bevoegdheid voor het zgn. “*kadaster van de gezinsbijslagen*” een federale aangelegenheid blijft, zolang hierover geen samenwerkingsakkoord is gesloten, ook als de gemeenschappen het administratief beheer en de uitbetaling van de gezinsbijslagen volledig in handen hebben genomen. Artikel 94, § 1bis, vijfde lid, BWHI bepaalt dat bij gebrek aan een dergelijk samenwerkingsakkoord de met de uitbetaling van de gezinsbijslagen belaste (federale) instellingen, of de door de Koning aangeduide rechtsopvolger, bevoegd blijven voor het beheer van de gegevensuitwisseling. Die bevoegdheid wordt slechts effectief aan de deelgebieden overgedragen op het ogenblik dat het samenwerkingsakkoord wordt gesloten.¹¹

Volgens de gemachtigde onderhandelt de Duitstalige Gemeenschap momenteel met de overige bevoegde deelentiteiten over een samenwerkingsakkoord inzake de gegevensuitwisseling tussen de voor de gezinsbijslagen bevoegde entiteiten.¹²

¹⁰ *Parl.St.* Senaat 2013-14, nr. 5-2232/1, 74-75. In dezelfde zin, *Parl.St.* Senaat 2013-14, nr. 5-2232/5, 33.

¹¹ Zie het *sub* voetnoot 9 vermelde adv.RvS 60.983/1 van 31 maart 2017.

¹² Het sluiten van dit samenwerkingsakkoord werd overigens in het vooruitzicht gesteld in artikel 7, vierde lid, van het samenwerkingsakkoord van 14 juli 2016 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Duitstalige Gemeenschap ‘betreffende het vaststellen van de

In ieder geval dient erover te worden gewaakt dat de Duitstalige Gemeenschap niet eenzijdig bepalingen aanneemt die betrekking hebben op “de uitwisseling van gegevens [inzake gezinsbijslagen] of de centralisering ervan”,¹³ dan nadat hierover een samenwerkingsakkoord is gesloten met de andere bevoegde deelgebieden en, in voorkomend geval, de federale overheid.

5. De artikelen 53 en 92 tot 95 van het voorontwerp van decreet strekken ertoe de beslechting van geschillen inzake gezinsbijslagen toe te vertrouwen aan de familierechtbank. Aldus onttrekt het ontwerp bepaalde bevoegdheden aan de vrederechter en de arbeidsrechtbank en hevelt deze bevoegdheden over naar de familierechtbank.

Het bepalen van de bevoegdheid van de rechtscolleges en het regelen van de rechtspleging ervoor behoort in beginsel tot de bevoegdheid van de federale wetgever.¹⁴ De gemeenschappen en de gewesten kunnen dit terrein slechts betreden voor zover is voldaan aan de toepassingsvoorwaarden van artikel 10 BWHI. Daartoe is vereist dat een dergelijke regeling noodzakelijk kan worden geacht voor de uitoefening van de bevoegdheden van de gemeenschap of het gewest, dat de aangelegenheid waarvoor de federale overheid bevoegd is zich tot een gedifferentieerde regeling leent, en dat de weerslag van de betrokken bepalingen op die aangelegenheid slechts marginaal is.¹⁵

Uit de memorie van toelichting bij deze wijzigingsbepalingen blijkt dat deze bepalingen ertoe strekken

“de familierechtbank als enige te belasten met de beslechting van alle geschillen over gezinsbijslagen, zowel tussen privépersonen onderling als tussen privépersonen en de instelling die met de toepassing van dit ontwerp van decreet belast is. De familierechtbank is optimaal geschikt als centrale rechtbank voor alle geschillen over de toekenning, uitbetaling en terugvordering van gezinsbijslagen, aangezien ze nu ook al alle familiale geschillen behandelt en de gezinsbijslagen inhoudelijk daarbij aansluiten en zo gewaarborgd wordt dat de familierechtbank een algemeen overzicht over de situatie van het kind krijgt. In het belang van het kind en voor de uitoefening van de bevoegdheden van de Duitstalige Gemeenschap schijnt het onontbeerlijk dat één enkele rechtbank met die materie belast wordt. (...) Gelet op de structuur van het nieuwe decreet en gelet op het feit dat alle rechten voortaan aan het kind en niet meer aan de beroepssituatie van de gerechtigde worden gekoppeld, is er geen reden meer om de arbeidsrechtbank nog te laten oordelen over geschillen betreffende de verplichtingen van de werkgever inzake gezinsbijslagen”.

aanknopingsfactoren tot vaststelling van het personele toepassingsgebied van de wettelijke en reglementaire bepalingen van de deelentiteiten, de budgettering en verrekening van de voor de deelentiteiten betaalde gezinsbijslagen en de effectieve invoering van gemeenschappelijke wijzigende bepalingen voorgesteld door het Beheerscomité van FAMIFED’, BS 20 oktober 2016.

¹³ Zoals bijvoorbeeld het aansluiten van de door de Duitstalige Gemeenschap aan te leggen databank met persoonsgegevens (zie de artikelen 59 tot 64 van het ontwerp) bij het netwerk van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid.

¹⁴ Zie o.m. GwH 14 mei 2003 nr. 58/2003, B.5.2; GwH 1 oktober 2003, nr. 126/2003, B.5.2; GwH 17 december 2003, nr. 171/2003, B.3.2; GwH 26 november 2003, nr. 154/2003, B.2.4; GwH 28 oktober 2004, nr. 168/2004, B.4.2; GwH 19 maart 2008, nr. 59/2008, B.5.3 en GwH 29 juli 2010, nr. 91/2010, B.3.3.

¹⁵ Zie o.m. GwH 14 mei 2003, nr. 58/2003, B.5.3; GwH 1 oktober 2003, nr. 126/2003, B.5.3; GwH 26 november 2003, nr. 154/2003, B.5.2; GwH 17 december 2003, nr. 171/2003, B.3.3; GwH 29 juli 2010, nr. 91/2010, B.3.3.

De gemachtigde verschafte bovendien volgende toelichting:

“Die Deutschsprachige Gemeinschaft sieht sich zuständig, diese Materie aufgrund von Artikel 10 des Sondergesetzes vom 8. August 1980 zur Reform der Institutionen und aufgrund von Artikel 5 §1 des Gesetzes vom 31. Dezember 1983 über institutionelle Reformen für die Deutschsprachige Gemeinschaft zu regeln. Die Rechtfertigung, warum die Deutschsprachige Gemeinschaft diese Abänderungen des Gerichtsgesetzbuch als nötig für die Ausübung ihrer Kompetenzen erachtet, ist den Kommentaren zu den Artikeln 92 bis 95 des Dekretvorentwurfs zu entnehmen. Diesen ist hinzuzufügen, dass es für die Ausübung der Deutschsprachigen Gemeinschaft im Bereich der Familienleistung nötig erscheint, dass ein einziges Gericht, das ohnehin über eine besondere Expertise hinsichtlich familiärer Streitigkeiten verfügt, mit Streitfällen in Bezug auf Familienleistungen betraut wird. So wird sichergestellt, dass ein und derselbe Richter einen Gesamtüberblick über die persönliche, juristische und finanzielle Situation der Familie und ihrer Mitglieder erhält. Für die korrekte Anwendung des Dekretentwurfs über Familienleistungen und im Interesse des Kindes und der übrigen Familie scheint es somit nötig, die richterlichen Zuständigkeiten in Bezug auf die Familienleistungen neu zu ordnen. Die Zuständigkeit der Föderalbehörde wird nur marginal berührt, da diese Neuordnung nur punktuell für die Familienleistungen erfolgt und das Familiengericht auch schon am heutigen Tag teilweise mit dieser Materie betraut ist. Es handelt sich darüber hinaus um eine Angelegenheit, die differenziert behandelt wird (*régime différencié*), womit allen Anwendungsbedingungen von Artikel 10 des Sondergesetzes Genüge getan ist.”

Door de wet van 30 juli 2013 ‘betreffende de invoering van een familie- en jeugdrechtbank’ hebben er zich wat betreft de geschillen inzake gezinsbijslag reeds een aantal kleinere bevoegdheidsverschuivingen op gerechtelijk vlak voorgedaan. Zo werd de familierechtbank (in plaats van voorheen de arbeidsrechtbank) bevoegd voor betwistingen omtrent de aanwijzing van de bijslagtrekkende op grond van artikel 69, § 1, derde en vierde lid, van de Algemene kinderbijslagwet van 19 december 1939 (AKBW), in het belang van het kind. Ingeval de ouders niet samenwonen, maar wel samen het ouderlijk gezag uitoefenen en hun kind bij één van hen wordt opgevoed, kan één van de ouders de opportuniteit van de uitbetaling van de kinderbijslag betwisten bij de familierechtbank en vragen om hem– of haarzelf als bijslagtrekkende aan te wijzen. De arbeidsrechtbank bleef evenwel bevoegd voor alle andere betwistingen omtrent de aanwijzing van de bijslagtrekkende op grond van artikel 69 van de AKBW, waarbij de legaliteit van de uitbetaling wordt betwist. Daarnaast nam de familierechtbank een deel van de bevoegdheid van de vrederechter over, wat de verzetsprocedures betreft. De familierechter neemt kennis van het verzet van de vader, de moeder, de adoptant, de pleegvoogd, de bewindvoerder of het meerderjarig kind zelf tegen de uitbetaling van de kinderbijslag aan de bijslagtrekkende overeenkomstig artikel 69, § 3, van de AKBW, tenzij de vordering op grond van artikel 29 van de wet van 8 april 1965 ‘betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade’ aanhangig werd gemaakt bij de jeugdrechtbank. De vrederechter bleef evenwel bevoegd voor het verzet tegen de betaling van kinderbijslag aan de bijslagtrekkende door de voogd, de toeziende voogd, de curator of de rechthebbende. In het algemeen bleef de arbeidsrechtbank bevoegd voor alle andere betwistingen m.b.t. het recht op kinderbijslag (de artikelen 117 en 119 van de AKBW) en de jeugdrechtbank die de plaatsing van het kind in een instelling heeft bevolen, bleef bevoegd om ambtshalve te

beslissen over de aanwending van het saldo ten behoeve van het kind, overeenkomstig artikel 70 AKBW.

De federale wetgever heeft aldus de bevoegdheid voor geschillen inzake gezinsbijslagen uitdrukkelijk aan verschillende rechtbanken toegewezen, waarbij het zwaartepunt van de bevoegdheid voor geschillen inzake gezinsbijslagen bij de arbeidsrechtbank is blijven liggen.

Het komt de Raad van State, afdeling Wetgeving, voor dat de toelichting bij het ontwerp er niet in slaagt de noodzakelijkheid van de bevoegdheidstoewijzing aan de familierechtbank aannemelijk te maken. Daarbij kan erop worden gewezen dat de arbeidsrechtbank nu reeds bevoegd is voor materies die niet samenhangen met het professioneel statuut van de rechtszoekende, zoals sociale en juridische bijstand en collectieve schuldenregeling. Bovendien moet er aan herinnerd worden dat de noodzakelijkheid op voldoende specifieke wijze moet worden aangetoond, waarbij het niet volstaat louter de wenselijkheid van een regeling aan te voeren.¹⁶

Algemene opmerking: Territoriale bevoegdheid

6. Artikel 6 van het ontwerp bepaalt dat “[h]et kind dat zijn woonplaats heeft in het Duitse taalgebied” het recht opent op kinderbijslag. Artikel 4 van het ontwerp bepaalt wat onder woonplaats moet worden verstaan.

Artikel 7 van het ontwerp bepaalt dat “[i]n afwijking van artikel 6 (...) de sociaal verzekerde het recht op kinderbijslag [opent] voor zijn gezinsleden”. Krachtens artikel 3, 4°, van het ontwerp is de sociaal verzekerde “de persoon die onder het personeel toepassingsgebied valt van een Europese verordening of van een bilateraal akkoord die/dat op de gezinsbijslagen van toepassing is en die op grond van een samenwerkingsakkoord onder de Duitstalige Gemeenschap ressorteert”.

Artikel 29 kent een geboortepremie toe aan “elk kind dat zijn eerste woonplaats in het Duitse taalgebied heeft”. De adoptiepremie, geregeld in artikel 32 e.v. van het ontwerp, wordt toegekend aan een geadopteerd kind dat krachtens artikel 6 recht heeft op kinderbijslag en dat dus zijn woonplaats in het Duitse taalgebied heeft.

¹⁶ Zie GwH 3 mei 2012, nr. 57/2012, B.13.3.3. Zie ook adv.RvS 44.837/1/AV van 23 september 2008 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 27 maart 2009 ‘tot aanpassing en aanvulling van het ruimtelijk plannings-, vergunningen- en handhavingsbeleid’, *Parl.St.* VI.Parl. 2008-09, nr. 2011/1, 929-932, en adv.RvS 42.324/AV van 20 maart 2007 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 21 december 2007 ‘tot aanvulling van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid met een titel XVI ‘toezicht, handhaving en veiligheidsmaatregelen’, *Parl.St.* VI.Parl. 2006-07, nr. 1249/1, resp. adv.RvS 42.319/3 van 13 maart 2007 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 13 juli 2007 ‘houdende de opheffing van artikel 76 van de wet op de ziekenhuizen, gecoördineerd op 7 augustus 1987’, *Parl.St.* VI.Parl. 2006-07, nr. 1191/1 (i.v.m. administratieve rechtscolleges).

7. Met betrekking tot hun territoriale bevoegdheid moeten de gemeenschappen rekening houden met volgende grondwettelijke beginselen.¹⁷

De rechtspraak van het Grondwettelijk Hof heeft bevestigd dat de gemeenschapsparlementen “het criterium of de criteria bepalen met toepassing waarvan het onderwerp van de door hen uitgevaardigde regeling, naar hun inzicht, gelokaliseerd is binnen hun bevoegdheidsgebied”. De gekozen criteria zijn onderworpen aan de controle van het Grondwettelijk Hof, dat tot opdracht heeft erover te waken dat de gemeenschappen noch hun materiële, noch hun territoriale bevoegdheid overschrijden.

Dit houdt in de eerste plaats in dat de gemeenschapsdecreten in overeenstemming moeten zijn met het stelsel van exclusieve territoriale bevoegdheidsverdeling dat de Grondwet tot stand heeft gebracht. Volgens het Grondwettelijk Hof veronderstelt “een zodanig stelsel (...) dat het onderwerp van iedere regeling welke een gemeenschapswetgever uitvaardigt, moet kunnen worden gelokaliseerd binnen het gebied waarvoor hij bevoegd is, zodat iedere concrete verhouding en situatie slechts door één enkele wetgever wordt geregeld”.

Daarnaast moet de beoordeling van de grondwettigheid van de territoriale bevoegdheidsafbakening gebeuren vanuit de bepalingen die de materiële bevoegdheid toewijzen en die de elementen bevatten op grond waarvan de geldigheid van die criteria kan worden beoordeeld. Een inzicht in het onderwerp, de aard en eventueel het doel van de toegewezen materiële bevoegdheid is vereist om een gepast oordeel te vormen over de lokalisatie van het onderwerp.

8. De gemeenschappen moeten er bij de keuze van het lokalisatiecriterium eveneens over waken dat de internationale en Europeesrechtelijke verplichtingen van België worden nageleefd.

In het bijzonder moet rekening gehouden worden met het recht op het vrije verkeer van personen en de vrijheid van vestiging (artikelen 45 en 49 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU), de uitwerking ervan in verordening (EG) nr. 883/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 ‘betreffende de coördinatie van de sociale zekerheidsstelsels’, alsook de uitlegging van die bepaling in de rechtspraak van het Hof van Justitie en het Grondwettelijk Hof.¹⁸

Verordening (EG) nr. 883/2004 coördineert de nationale wetgevingen inzake sociale zekerheid ter bescherming van de socialezekerheidsrechten van personen die zich binnen de Unie verplaatsen. De verordening heeft tot doel de verschillende socialezekerheidsstelsels van de lidstaten zo te coördineren dat werknemers, zelfstandigen en dienstverleners die zich binnen

¹⁷ Zie de vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof: GwH 30 januari 1986, nr. 9/86, B.5.1; GwH 30 januari 1986, nr. 10/86, B.8; GwH 26 maart 1986, nr. 17/86, 3.B.7.c; GwH 11 december 1996, nr. 72/96, B.7.1; GwH 17 mei 2000, nr. 56/2000, B.3; GwH 19 april 2006, nr. 51/2006, B.9.1.

¹⁸ Evenzeer moet minstens rekening gehouden worden met de werking van deze beginselen ten aanzien van burgers van landen die deel uitmaken van de Europese Economische Ruimte en van de Zwitserse Bondsstaat, als gevolg van bepalingen uit de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte of de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Zwitserse Bondsstaat en van Turkse onderdanen op grond van de associatieovereenkomst met Turkije.

de Europese Unie verplaatsen, in staat worden gesteld de moeilijkheden te overwinnen die voor hen kunnen voortvloeien uit de nationale wettelijke regelingen inzake sociale zekerheid en op die manier de daadwerkelijke uitoefening van het in het Verdrag neergelegde recht op vrij verkeer te waarborgen.¹⁹ De bepalingen van de verordening (EG) nr. 883/2004 voorzien daarbij in de aanwijzing van het toepasselijk socialezekerheidsstelsel om op die manier wetsconflicten te voorkomen zodat er geen twee verschillende socialezekerheidsstelsels gelijktijdig toepasselijk zijn of dat geen enkel stelsel toepasselijk is op de persoon die zich binnen de Unie verplaatst.²⁰

In titel II van verordening (EG) nr. 883/2004 worden de regels vastgelegd ter bepaling van de lidstaat wiens wetgeving van toepassing is. Het uitgangspunt hiervan is de toepassing van de wetgeving van het werkland voor economisch actieve personen en het woonland voor economisch niet-actieve personen.

De gezinsbijslagen vallen onder het materieel toepassingsgebied van verordening (EG) nr. 883/2004.²¹

De door het ontwerp geregelde geboortepremie en adoptiepremie zijn daarentegen uitgesloten van het materieel toepassingsgebied van verordening (EG) nr. 883/2004.²² Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie vloeit evenwel voort dat de geboortepremie en de adoptiepremie voor werknemers gekwalificeerd kunnen worden als een sociaal voordeel in de zin van artikel 7, lid 2, van verordening (EU) nr. 492/2011 ‘betreffende het vrije verkeer van werknemers binnen de Unie’.²³ De toekenningsvoorwaarden voor zulke sociale voordelen mogen geen rechtstreekse, of onrechtstreekse, discriminatie op grond van nationaliteit bevatten, en mogen evenmin een belemmering op het vrij verkeer van werknemers vormen.²⁴ De teneur van deze rechtspraak is ook van toepassing op zelfstandigen die gebruik hebben gemaakt van het recht op vrij verkeer en wier economische activiteiten gevestigd zijn in één lidstaat maar die wonen in een andere lidstaat. Het Hof van Justitie baseerde zich hiervoor op artikel 49 VWEU.

9. De *sub* 8 vermelde beginselen hebben in het bijzonder de volgende gevolgen:

9.1. Indien op grond van de aanwijzingsregels van verordening (EG) nr. 883/2004 enkel het socialezekerheidsstelsel van een andere lidstaat van de Europese Unie (EU) of de Europese Economische Ruimte (EER) van toepassing is, mag geen enkel decreet of ordonnantie inzake de gezinsbijslagen toepassing vinden.²⁵

¹⁹ HvJ 5 maart 1998, nr. C-160/96, 14.

²⁰ Zie bijvoorbeeld HvJ 12 juni 2012, C-611/10 en C-612/10, *Hudzinski en Wawrzyniak*, 41 en HvJ 27 september 2012, C-137/11, *Partena*, 45.

²¹ Artikel 3, lid 1, j) van verordening (EG) nr. 883/2004.

²² Zie artikel 1, z) en bijlage I van verordening nr. 883/2004.

²³ HvJ 31 mei 2001, C-43/99.

²⁴ HvJ 16 februari 2006, nr. C-137/04, *Rockler*, punten 17-18, en HvJ 16 februari 2006, nr. C-185/04, *Öberg*, punten 14-15.

²⁵ Zie ook de toelichting bij het voorstel dat geleid heeft tot de bijzondere wet van 6 januari 2014: “Het aanknopingscriterium aan het grondgebied van een Staat dat het resultaat is van internationale

Dit houdt bijvoorbeeld in dat de Duitstalige Gemeenschap het recht op gezinsbijslagen niet mag openstellen voor personen die in het Duitse taalgebied van België wonen, doch voor wie, op grond van de aanwijzingsregels van verordening (EG) nr. 883/2004, enkel het socialezekerheidsstelsel van een andere lidstaat van de Europese Unie of van een andere staat die partij is bij de Europese Economische Ruimte, van toepassing is.

9.2. Indien op grond van de aanwijzingsregels van verordening (EG) nr. 883/2004 het socialezekerheidsstelsel van België moet worden toegepast, moeten de decreten en ordonnantie inzake de gezinsbijslagen waarborgen dat één van hun stelsels van toepassing is en aanwijzen welk stelsel van gezinsbijslagen (uitsluitend) van toepassing is.

Aangezien de vermelde aanwijzing van België het gevolg kan zijn van het verrichten van werk in België, kan dit bijvoorbeeld betekenen dat de gemeenschappen en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie het recht op gezinsbijslagen moeten openstellen voor personen die in hun taalgebied werken doch in een andere EU of EER-lidstaat wonen.

9.3.1. Er moet bovendien rekening gehouden worden met de bijzondere situatie die het voorwerp uitmaakte van het arrest van het Hof van Justitie van 1 april 2008 met betrekking tot de Vlaamse Zorgverzekering en het daarmee samenhangende arrest nr. 11/2009 van het Grondwettelijk Hof.²⁶

Het Hof van Justitie was van oordeel dat een schending uitmaakt van de artikelen 45 en 49 VWEU, een regeling van een deelgebied die zoals de zorgverzekering binnen de materiële werkingsfeer van verordening (EG) nr. 883/2004 valt, en die beperkt is tot personen die hetzij wonen op het grondgebied van het deelgebied, hetzij een beroepsactiviteit uitoefenen op dat grondgebied maar in een andere EU-lidstaat wonen, en voor zover door die beperking staatsburgers van andere lidstaten of eigen staatsburgers die gebruik gemaakt hebben van hun recht op vrij verkeer, minder gunstig worden behandeld.

De decreetgever²⁷ gaf gevolg aan deze rechtspraak door het personeel toepassingsgebied van het zorgverzekeringsdecreet uit te breiden tot elke persoon die in het Franse of het Duitse taalgebied van België woont, en die gebruikgemaakt heeft van zijn recht op vrij verkeer van werknemers of van de vrijheid van vestiging, zoals gewaarborgd door de artikelen 45 en 49 VWEU, en voor wie uit eigen recht, wegens tewerkstelling in het Nederlandse

verplichtingen zal zich dus opdringen als een aanknopingscriterium aan de ene of de andere gemeenschap of aan de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie in de door deze internationale verplichtingen voorziene gevallen”, *Parl.St.* Senaat 2012-13, nr. 5-2232/1, 71.

²⁶ HvJ 1 april 2008, C-212/06 en GwH 21 januari 2009, nr. 11/2009.

²⁷ Vlaams decreet van 30 april 2009 ‘tot wijziging van het decreet van 30 maart 1999 houdende de organisatie van de zorgverzekering’.

taalgebied (of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad)²⁸, op grond van de aanwijzingsregels van verordening (EEG) nr. 1408/71²⁹, het socialezekerheidsstelsel van België van toepassing is.

De Raad van State, afdeling Wetgeving, oordeelde dat deze uitbreiding van het toepassingsgebied van aard was om zowel de door het Hof van Justitie vastgestelde inbreuk op het recht op vrij verkeer van werknemers of de vrijheid van vestiging, zoals gewaarborgd bij de artikelen 45 en 49 VWEU, als de door het Grondwettelijk Hof vastgestelde schending van het discriminatieverbod *juncto* het recht op vrij verkeer of de vrijheid van vestiging, gewaarborgd bij de artikelen 45 en 49 VWEU, ongedaan te maken.³⁰

In het voormelde arrest van 1 april 2008 oordeelde het Hof van Justitie “dat de verdragsbepalingen inzake het vrije verkeer van personen het de gemeenschapsburgers gemakkelijker beogen te maken, om het even welk beroep uit te oefenen op het gehele grondgebied van de Gemeenschap, en in de weg staan aan maatregelen die deze burgers minder gunstig behandelen wanneer zij op het grondgebied van een andere lidstaat een economische activiteit willen uitoefenen” (punt 44).

De artikelen 45 en 49 VWEU “staan (...) in de weg aan elke nationale maatregel die, zelfs wanneer hij zonder discriminatie op grond van nationaliteit van toepassing is, het gebruik van de in het Verdrag gewaarborgde fundamentele vrijheden door gemeenschapsburgers kan belemmeren of minder aantrekkelijk kan maken” (punt 45). “Tegen de achtergrond van deze beginselen zijn met name als belemmeringen aangemerkt, maatregelen die tot gevolg hebben dat werknemers door de uitoefening van hun recht van vrij verkeer socialezekerheidsvoordelen verliezen die hun door de wettelijke regeling van een lidstaat worden toegekend” (punt 46).

Een regeling die de aansluiting van de zorgverzekering afhankelijk stelt van het wonen in een bepaald gedeelte van het nationale grondgebied, dan wel in een andere lidstaat van de EU, kan dergelijke beperkende gevolgen hebben.

“Het is immers mogelijk dat migrerende werknemers die een werkzaamheid in loondienst of als zelfstandige uitoefenen in [het Nederlandse taalgebied of het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad] of dat van plan zijn, worden ontmoedigd om gebruik te maken van hun recht van vrij verkeer en om hun lidstaat van herkomst te verlaten om in België te verblijven, door de omstandigheid dat hun installatie op bepaalde delen van het Belgische grondgebied tot gevolg heeft dat zij uitkeringen verliezen waarop zij anders in voorkomend geval aanspraak zouden kunnen maken. Met andere woorden, het feit dat de betrokken werknemers of zelfstandigen zich bevinden in een situatie waarin zij ofwel het voordeel van de zorgverzekering verliezen ofwel

²⁸ De bijzondere problematiek van de territoriale toepassing van gemeenschapsdecreten in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad wordt hier verder buiten beschouwing gelaten, aangezien die, gelet op artikel 63, tweede lid, van de bijzondere wet van 12 januari 1989 ‘met betrekking tot de Brusselse Instellingen’ ten aanzien van de gezinsbijslagen niet relevant is.

²⁹ Verordening (EEG) nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 ‘betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op loontrekkenden en hun gezinnen, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen’. Deze verordening is vervangen door verordening (EG) nr. 883/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 ‘betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels’.

³⁰ Adv.RvS 46.083/AV van 3 maart 2009 over een voorontwerp dat geleid heeft tot het decreet van 30 april 2009 ‘tot wijziging van het decreet van 30 maart 1999 houdende de organisatie van de zorgverzekering’, *Parl.St.* VI.Parl. 2008-09, nr. 2156/1.

beperkt zijn in de keuze van hun woonplaats, kan op zijn minst de uitoefening van de door de artikelen [45 en 49 VWEU] verleende rechten belemmeren” (punt 48).

Deze beperkende gevolgen van de regeling kunnen niet als dermate onzeker en indirect worden beschouwd dat er geen sprake zou zijn van een met de artikelen 45 en 49 VWEU strijdige belemmering (punt 51). Dat de regeling, gelet op het geringe bedrag van de betrokken uitkeringen en het geringe aantal personen die daarvoor in aanmerking komen, slechts een marginale invloed zou hebben, is niet relevant aangezien elke belemmering van het vrij verkeer, hoe gering ook, verboden is (punt 52).

De regel die de uitoefening van de in het Verdrag gewaarborgde fundamentele vrijheden kan belemmeren of minder aantrekkelijk maken, kan slechts toelaatbaar zijn mits zij een doel van algemeen belang nastreeft, geschikt is om de verwezenlijking daarvan te waarborgen en niet verder gaat dan noodzakelijk is om het gestelde doel te bereiken (punt 55). Bepalingen, praktijken of situaties die voortvloeien uit de grondwettelijke organisatie van de staat, kunnen niet ingeroepen worden ter rechtvaardiging van de niet-nakoming van uit het gemeenschapsrecht voortvloeiende verplichtingen (punt 58). Het Grondwettelijk Hof verduidelijkt dit punt door te stellen dat “[d]e eisen die inherent zijn aan de verdeling van de bevoegdheden binnen de federale structuur van België en inzonderheid het feit dat de Vlaamse Gemeenschap inzake de zorgverzekering niet bevoegd is ten aanzien van personen die op het grondgebied wonen waarvoor een andere gemeenschap bevoegd is, (...) niet van dien aard [zijn] dat zij het aangeklaagde verschil in behandeling verantwoorden”.³¹

Het Hof van Justitie concludeert dan ook dat de artikelen 45 en 49 VWEU “aldus moeten worden uitgelegd dat zij in de weg staan aan een regeling van een gefedereerde eenheid van een lidstaat, (...) die de aansluiting bij een socialezekerheidsstelsel en de uitkeringen waarin dat stelsel voorziet, beperkt tot personen die hetzij wonen op het grondgebied waarbinnen die gefedereerde eenheid bevoegd is, hetzij een beroepsactiviteit uitoefenen op dat grondgebied maar in een andere lidstaat wonen, voor zover door die beperking staatsburgers van andere lidstaten of eigen staatsburgers die gebruik hebben gemaakt van hun recht van vrij verkeer binnen de Europese Gemeenschap, minder gunstig worden behandeld” (punt 60).

Gelet op deze rechtspraak van het Hof van Justitie oordeelt het Grondwettelijk Hof dat de uitbreiding van het toepassingsgebied van de zorgverzekering tot personen die gebruik gemaakt hebben van hun recht op vrij verkeer binnen de Europese Gemeenschap en die een beroepsactiviteit uitoefenen in het Nederlandse of het tweetalige taalgebied Brussel-Hoofdstad, maar die in het Franse of het Duitse taalgebied wonen, bevoegdheidsrechtelijk aanvaardbaar is. Ofschoon de Vlaamse Gemeenschap in beginsel geen bevoegdheden heeft ten aanzien van de personen die in het Franse of het Duitse taalgebied wonen, kan de vermelde uitbreiding aanvaard worden, rekening houdend met de uit het Europese recht voortvloeiende noodzakelijkheid, met het feit dat het om een relatief beperkte groep van personen gaat en met de regel in het decreet van 30 maart 1999 naar luid waarvan telasteningen zullen worden geweigerd of verminderd

³¹ GwH 21 januari 2009, nr. 11/2009, B.10.2.

indien de gebruiker aanspraak heeft op dekking van dezelfde kosten krachtens andere wettelijke of decretale bepalingen.³²

9.3.2. Gelet op het feit dat de gezinsbijslagen onder de toepassing vallen van verordening nr. 883/2004 en gelet op het feit dat de geboortepremies en adoptiepremies moeten worden beschouwd als sociale voordelen in de zin van artikel 7, lid 2, van verordening (EU) nr. 492/2011, lijkt te moeten worden aangenomen dat de door het Hof van Justitie toegepaste redenering ook geldt ten aanzien van de door de gemeenschappen uit te werken territoriale afbakening van hun gezinsbijslagenstelsel.

De Raad van State, afdeling Wetgeving, kan evenwel niet uitsluiten dat het Hof van Justitie en/of het Grondwettelijk Hof tot de conclusie zouden komen dat het stelsel van de gezinsbijslagen onderscheiden moet worden van het geval van de zorgverzekering. Het Hof zou met name kunnen vaststellen dat de gezinsbijslagen, ook gelet op de waarborg van artikel 23 van de Grondwet, in alle deelgebieden worden toegekend (zij het niet noodzakelijkerwijze op dezelfde wijze), zodat niet daadwerkelijk sprake kan zijn van een minder gunstige behandeling of van het verlies van socialezekerheidsvoordelen, wanneer een persoon onder een van de vier mogelijke gezinsbijslagstelsels ressorteert.

9.3.3. De toepassing van de vermelde “zorgverzekering-beginselen” betekent dat de gezinsbijslageregeling van de deelgebieden, ook van toepassing moet worden gemaakt op elke persoon die in een ander taalgebied woont, en die gebruikgemaakt heeft van zijn recht op vrij verkeer van werknemers of van de vrijheid van vestiging, zoals gewaarborgd door het EU-recht, en voor wie, wegens tewerkstelling in het eigen taalgebied, op grond van de aanwijzingsregels van verordening (EG) nr. 883/2004, het socialezekerheidsstelsel van België van toepassing is.

10. Thans moet onderzocht worden of het ontwerp aan de *sub* 7 tot 9 besproken beginselen beantwoordt.

10.1. Gelet op de aard en het voorwerp van de regeling van de gezinsbijslagen, kan het criterium van de woonplaats van het kind in beginsel in overeenstemming worden geacht met de vermelde beginselen.

In dit verband kan herinnerd worden aan de parlementaire voorbereiding bij de bijzondere wet van 6 januari 2014. Om te bepalen welke regels van welke bevoegde deelentiteit op die concrete situatie van toepassing zijn, had de bijzondere wetgever – hoewel hij dit niet uitdrukkelijk in de tekst van de bijzondere wet heeft opgenomen – wel degelijk een bepaald lokalisatiecriterium voor ogen, m.n. “de woonplaats van het kind”.

Onder verwijzing naar de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof over de keuze van een territoriaal aanknopingspunt in een stelsel van exclusieve territoriale bevoegdheden,³³ stelt de parlementaire voorbereiding dat dit criterium het meest rekening houdt met het onderwerp, de aard en het doel van de huidige kinderbijslageregeling³⁴ en dat het moet gelezen

³² GwH 21 januari 2009, nr. 11/2009, B.10.1 en B.10.2.

³³ O.m. GwH 19 april 2006, nr. 51/2006, B.9.2.

³⁴ *Parl.St.*, Senaat 2012-13, nr. 5-2232/1, 69-71.

worden in het licht van de overdracht van de financiële middelen op basis van het aantal kinderen met woonplaats in een bepaald taalgebied.

De Raad van State, afdeling Wetgeving,³⁵ wees er in haar advies op dat het standpunt dat de bijzondere wetgever in de toelichting heeft ingenomen “erg dienstig kan zijn om een coherente uitoefening van de bevoegdheden te verzekeren”, maar dat de bevoegde overheden, onder controle van het Grondwettelijk Hof, zelf het geschikte lokalisatiecriterium zullen moeten kiezen, zodanig “dat iedere concrete verhouding en situatie slechts door een enkele wetgever is geregeld”.

10.2. De hoger uiteengezette internationaalrechtelijke en Europeesrechtelijke principes worden in het ontwerp niet uitdrukkelijk vermeld bij de afbakening van het toepassingsgebied.

Zoals vermeld, blijkt uit de artikelen 4 en 6 van het ontwerp dat de Duitstalige Gemeenschap het toepassingsgebied van haar kinderbijslagregeling wenst af te bakenen aan de hand van het criterium van de woonplaats van het kind.

In de memorie van toelichting wordt evenwel gesteld dat in het voorontwerp van decreet “de rechten op gezinsbijslagen [worden] geregeld onder voorbehoud van de toepassing van het Europese recht en internationale verdragen en protocollen”.

Uit de artikelen 3, 4°, en 7 van het ontwerp volgt dat de sociaal verzekerde (d.i. de persoon die onder het personeel toepassingsgebied valt van een Europese verordening of van een bilateraal akkoord die/dat op de gezinsbijslagen van toepassing is en die op grond van een samenwerkingsakkoord onder de Duitstalige Gemeenschap ressorteert) het recht op kinderbijslag voor zijn gezinsleden opent. De memorie van toelichting bij artikel 7 van het ontwerp schrijft:

“Dit artikel bepaalt voor welke kinderen de sociaal verzekerden op grond van hun werk of een soortgelijke situatie het recht op gezinsbijslagen openen. Zo wil men ervoor zorgen dat personen en gezinnen die gebruik hebben gemaakt van hun recht op vrij verkeer van personen, niet benadeeld worden.”

Zoals door de gemachtigde toegelicht, blijkt hieruit dat

“Die Absicht ist, alle Vorgaben des EU-Rechts sowie des verbindlichen internationalen Rechts einzuhalten. Aus diesem Grund wurde der Begriff des Sozialversicherten in den Dekretentwurf eingepflegt, durch den alle aus dem EU- und internationalen Recht hervorgehenden Verpflichtungen Rechnung getragen werden sollen.”

Deze werkwijze beoogt te beantwoorden aan de vereisten die geschetst werden onder 9.1 en 9.2. De werkwijze schiet evenwel te kort. De Europeesrechtelijke beginselen en de gevolgen ervan moeten immers op voldoende wijze toegelicht worden in de toelichting, en moeten op voldoende duidelijke en rechtszekere wijze tot uiting komen in de tekst van het ontwerpdecreet. Bovendien maakt het ontwerp, zelfs als de geschetste werkwijze zou worden aanvaard, niet duidelijk op grond van welke regels het ontwerpdecreet in het geval vermeld *sub* 9.2 van toepassing zou zijn.

³⁵ Adv.RvS 53.932/AV van 27 augustus 2013 over een voorstel van bijzondere wet dat heeft geleid tot de bijzondere wet van 6 januari 2014 ‘met betrekking tot de Zesde Staatshervorming’, *Parl.St.* Senaat 2012-13, nr. 5-2232/3, 14.

11.1. Uit de tekst van artikel 3, 4°, van het ontwerp en de memorie van toelichting bij het ontwerp blijkt evenwel dat de afbakening door het decreet van het territoriale toepassingsgebied gelezen moet worden in samenhang met een te sluiten samenwerkingsakkoord.³⁶

De toelichting verschaft door de gemachtigde verduidelijkt dat de bevoegde overheden reeds een ontwerp van samenwerkingsakkoord hebben opgesteld, dat echter nog niet als definitief mag worden beschouwd, en bijgevolg ook nog door geen enkele betrokken partij ondertekend is. Het gaat om het ontwerp van samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Duitstalige Gemeenschap ‘betreffende de aanknopingsfactoren, het beheer van de lasten van het verleden, de gegevensuitwisseling inzake de gezinsbijslagen en de praktische regels betreffende de bevoegdheidsoverdracht tussen de kinderbijslagfondsen’.

In de aanhef van het ontwerp van samenwerkingsakkoord wordt gesteld dat in dit akkoord “de aanknopingsfactoren³⁷ [worden] vastgelegd om de bevoegde deelentiteit met betrekking tot gezinsbijslag in Belgische en internationale context aan te duiden”.

In hoofdstuk 2 van het ontwerp van samenwerkingsakkoord worden deze aanknopingsfactoren als volgt vastgelegd:

“Hoofdstuk 2: Aanknopingsfactoren

Artikel 2. Aanknopingsfactoren om te bepalen welke deelentiteit bevoegd is inzake gezinsbijslagen

De volgende aanknopingsfactoren bepalen de uitsluitend bevoegde deelentiteit, in deze volgorde:

1. De wettelijke woonplaats³⁸ van het kind in de entiteit;
2. De verblijfplaats³⁹ van het kind in de entiteit;
3. De lokalisatie van de vestigingseenheid⁴⁰ of, wanneer dat gegeven niet beschikbaar is, van de exploitatiezetel van de huidige werkgever of van de laatste werkgever van de sociaal verzekerde⁴¹ in België;

³⁶ Het sluiten van dit samenwerkingsakkoord werd ook in het vooruitzicht gesteld in artikel 7, vierde lid, van het samenwerkingsakkoord van 14 juli 2016, vermeld in voetnoot 12.

³⁷ In artikel 1, 2°, van het ontwerp van samenwerkingsakkoord wordt het begrip “aanknopingsfactor” gedefinieerd als volgt: “situatie op basis waarvan een kinderbijslagdossier aan een deelentiteit kan worden toegewezen en die de bevoegdheid van die entiteit exclusief bepaalt”.

³⁸ In artikel 1, 4°, van het ontwerp van samenwerkingsakkoord wordt het begrip “wettelijke woonplaats” gedefinieerd als volgt: “de plaats waar een persoon in de bevolkingsregisters is ingeschreven en daar zijn hoofdverblijf heeft overeenkomstig artikel 32, 3°, van het Gerechtelijk Wetboek”.

³⁹ In artikel 1, 5°, van het ontwerp van samenwerkingsakkoord wordt het begrip “verblijfplaats” gedefinieerd als volgt: “als er geen wettelijke woonplaats is, de feitelijke plaats waar de persoon gewoonlijk verblijft”.

⁴⁰ In artikel 1, 6°, van het ontwerp van samenwerkingsakkoord wordt het begrip “vestigingseenheid” gedefinieerd als volgt: “de plaats die men geografisch gezien kan identificeren via een adres, waar ten minste een activiteit van de onderneming wordt uitgeoefend of van waaruit de activiteit wordt uitgeoefend, zoals gedefinieerd in artikel 2, 6°, van de wet van 16 januari 2003 tot oprichting van een Kruispuntbank van Ondernemingen, tot modernisering van het handelsregister, tot oprichting van erkende ondernemingsloketten en houdende diverse bepalingen”.

4. De wettelijke woonplaats of de laatste wettelijke woonplaats van de sociaal verzekerde in de entiteit;
5. De lokalisatie van het sociaal verzekeringsfonds waarbij de sociaal verzekerde is aangesloten als zelfstandige;
6. De lokalisatie van het bureau van de laatst gekende kinderbijslaginstelling die de gezinsbijslagen toekende. Tot en met 31 maart 2024 kan hiertoe het huidige kadaster worden geraadpleegd.

Indien er voor de toepassing van het eerste lid, punt 3 tot en met 5 wordt vastgesteld dat meerdere sociaal verzekerden onder de toepassing van dezelfde aanknopingsfactor vallen, wordt de uitsluitende bevoegdheid van een deelentiteit bepaald door de oudste onder hen.

Welke deelentiteit voor het vooruitbetaald kraamgeld bevoegd is, wordt echter bepaald op basis van de volgende aanknopingsfactoren, in deze volgorde:

1. De wettelijke woonplaats van de moeder in de entiteit;
2. De verblijfplaats van de moeder in de entiteit.

De entiteit die een aanvraag om vooruitbetaald kraamgeld ontvangt, controleert of een andere entiteit die niet al heeft betaald.

Artikel 3. Europese Verordeningen

Voor de toepassing van Europese verordeningen wordt het personeel toepassingsgebied met betrekking tot de sociaal verzekerde die het recht verkrijgt in het kader van de gezinsbijslagen beperkt tot de ouder, tot de persoon die geen bloed- of aanverwant is tot en met de derde graad van die ouder en met wie de ouder feitelijk of wettelijk samenwoont en tot de echtgeno(o)t(e) van de ouder met betrekking tot hun eigen of gemeenschappelijke kinderen.

Voor de toepassing van verordening 883/2004 zijn de socioprofessionele situaties waarmee rekening wordt gehouden om een recht op gezinsbijslagen te verkrijgen in de bijgevoegde tabel opgenomen. Die tabel kan door de regeringen van de bevoegde deelentiteiten gezamenlijk worden gewijzigd via een samenwerkingsakkoord.”

11.2. Hoewel zoals gezegd de tekst van het ontwerp van samenwerkingsakkoord thans geen enkele juridische waarde heeft, en de inhoud ervan eventueel en te gelegener tijd door de Raad van State, afdeling Wetgeving, zal worden onderzocht, kunnen de erin gehanteerde beginselen betrokken worden bij het onderzoek van het voorliggende ontwerp van decreet.

Het blijkt immers uit de tekst van het ontwerp, de memorie van toelichting en de toelichting door de gemachtigde, dat de stellers van het ontwerp ervan uitgaan dat bepaalde regels of onduidelijkheden inzake de territoriale afbakening van het ontwerpdecreet, ondervangen moeten en zullen worden door de regels van het samenwerkingsakkoord.

In de eerste plaats moet er, op algemene wijze, aan herinnerd worden dat de gemeenschappen en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie bij het sluiten van het samenwerkingsakkoord geen afstand kunnen doen van eigen bevoegdheden, en dat ze evenmin in

⁴¹ In artikel 1, 7°, van het ontwerp van samenwerkingsakkoord wordt het begrip “sociaal verzekerde” gedefinieerd als volgt: “een persoon die, wat betreft de gezinsbijslagen, onder het personeel toepassingsgebied van een Europese verordening of een bilaterale overeenkomst betreffende de sociale zekerheid valt”.

de plaats kunnen treden van de Grondwet en de bijzondere wetgever bij het afbakenen van de territoriale bevoegdheden.⁴²

Artikel 2 van het samenwerkingsakkoord bevat een lijst van aanknopingsfactoren, die in een bepaalde volgorde moeten worden toegepast, met het oog op het bepalen van de uitsluitend bevoegde overheid. Eerst wordt melding gemaakt van de wettelijke woonplaats van het kind, vervolgens de verblijfplaats van het kind, vervolgens de lokalisatie van de vestigingseenheid of exploitatiezetel van de werkgever van de sociaal verzekerde, de wettelijke woonplaats van de sociaal verzekerde, de lokalisatie van het sociaal verzekeringsfonds, de lokalisatie van het bureau van de laatst gekende kinderbijslaginstelling.

Op deze wijze wordt echter niet volledig voldaan aan de hoger vermelde beginselen die voortvloeien uit het Europees recht. Zoals vermeld, zal immers in bepaalde gevallen (namelijk de gevallen vermeld onder 9.3, weliswaar onder voorbehoud van hetgeen *sub* 9.3.2 is opgemerkt) de plaats van de tewerkstelling van de sociaal verzekerde in eerste orde moeten worden toegepast, ongeacht het feit dat het betrokken kind of zichzelf een woonplaats heeft in één van de taalgebieden. Dit is met name het geval voor de economisch actieve persoon met woonplaats en werkplaats in twee verschillende deelgebieden van België, die van het Europees vrij verkeer gebruik heeft gemaakt.

Het toepassingsgebied van het ontwerp moet dan ook op deze punten worden onderzocht en aangepast. Er kan hiervoor eventueel inspiratie gevonden worden in artikel 3 van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 24 juni 2016 ‘houdende de Vlaamse sociale bescherming’. Er kan ook op gewezen worden dat het voorontwerp van decreet van het Waals Gewest,⁴³ dat thans voor advies bij de afdeling Wetgeving voorligt, op een andere wijze rekening houdt met de onder 9.2 en 9.3 vermelde beginselen.⁴⁴

⁴² Dit lijkt te betekenen dat de afspraken in het samenwerkingsakkoord niet de vorm kunnen aannemen van de aanknopingsfactoren die bepalen welke overheid bevoegd is inzake gezinsbijslagen, maar wel de vorm moeten aannemen van een verplichting tot het bepalen van bepaalde aanknopingsfactoren die de verschillende overheden op zich nemen.

⁴³ “Avant-projet de décret relatif à la gestion et au paiement des prestations familiales”, gekend bij de Raad van State, afdeling Wetgeving, onder het nummer 62.338/2.

⁴⁴ Artikel 4 van het ontwerp luidt: “Art. 4. Sans préjudice des conventions internationales en vigueur en région de langue française, ouvre le droit aux prestations familiales, l’enfant :

1° ayant son domicile légal sur le territoire de la région de langue française ou n’ayant pas de domicile légal, réside effectivement en région de langue française, et ;

2° de nationalité belge, ou bénéficiaire d’un titre de séjour en Belgique, ou dont les parents sont apatrides.

Ne constitue en aucun cas un titre de séjour au sens du présent décret, l’attestation d’immatriculation.

L’enfant issu d’un pays tiers autorisé à séjourner en Belgique pour y poursuivre ses études est considéré comme ne remplissant pas les conditions prévues à l’alinéa 1er.

Est dispensé des conditions fixées à l’alinéa 1er, l’enfant dont les parents sont :

1° des ressortissants européens, ou des ressortissants d’Etats tiers pouvant revendiquer l’application du règlement n° 883/2004 du Parlement européen et du Conseil du 29 avril 2004 portant sur la coordination des systèmes de sécurité sociale, et qui exercent une activité économique sur le territoire de la région de langue française ;

2° des ressortissants belges ayant fait usage de leur droit à la libre circulation, et qui exercent une activité économique sur le territoire de la région de langue française.

12. Het sluiten van een samenwerkingsakkoord, zoals de betrokken deelgebieden zich voorgenomen hebben, waarin de betrokken overheden zich er op eenvormige wijze⁴⁵ en in overeenstemming met het exclusiviteitsbeginsel, toe verbinden bepaalde criteria met betrekking tot de territoriale afbakening van de decreten en ordonnantie inzake de gezinsbijslagen te hanteren, verdient zeker sterke aanbeveling. Dit doet evenwel geen afbreuk aan het feit dat het ontwerp zelf moet worden aangepast op een wijze die voldoende duidelijk maakt, op een rechtszekere wijze, welke kinderen onder de toepassing van het kinderbijslagstelsel van de Duitstalige Gemeenschap vallen.

Algemene opmerking: Artikel 23, derde lid, 6°, van de Grondwet

13. De regeling van de gezinsbijslagen moet in overeenstemming zijn met de artikelen 22bis en 23 van de Grondwet, al dan niet gelezen in samenhang met het grondwettelijke gelijkheidsbeginsel (artikelen 10 en 11 van de Grondwet). Om na te gaan of het ontwerp hieraan voldoet, wordt het grondwettelijk kader waaraan getoetst moet worden, toegelicht (randnummers 14 tot 16). Na de beschrijving van het ontwerp (randnummer 17), wordt het ontwerp getoetst aan artikel 23, derde lid, 6°, van de Grondwet *juncto* het gelijkheidsbeginsel, eerst op algemene wijze (randnummer 18) en vervolgens aan de hand van de ontworpen overgangsregeling (randnummer 19). In randnummer 20 wordt het ontwerp getoetst aan de *standstill*-werking van artikel 23, derde lid, 6°, van de Grondwet.

Grondwettelijk kader

14. Artikel 22bis, derde lid, van de Grondwet bepaalt dat elk kind recht heeft op maatregelen en diensten die zijn ontwikkeling bevorderen. Het vierde lid van dit artikel bepaalt dat het belang van het kind de eerste overweging is bij elke beslissing die het kind aangaat.

15.1. Artikel 23 van de Grondwet bepaalt dat ieder het recht heeft om een menswaardig leven te leiden. Daartoe waarborgen de onderscheiden wetgevers, rekening houdend met de overeenkomstige plichten, de economische, sociale en culturele rechten, waarvan ze de

Est réputé exercer une activité économique sur le territoire de la région de langue française, l’allocataire affilié à l’une des caisses d’allocations familiales.

Le Gouvernement peut accorder des dérogations à l’alinéa 1er.

Le Gouvernement peut déterminer sous quelles conditions l’enfant qui ne dispose pas de la nationalité belge et qui n’est pas bénéficiaire d’un titre de séjour bénéficie des prestations familiales accordées conformément au présent décret.

Lorsque l’enfant n’est pas domicilié en Belgique, l’assuré social peut ouvrir, dans les limites prévues par les dispositions supranationales applicables, un droit aux prestations familiales en faveur des enfants membres de sa famille.”

⁴⁵ In artikel 4, § 1, van het ontwerp wordt “woonplaats” gedefinieerd als “de hoofdverblijfplaats (...) overeenkomstig de bevolkingsregisters bepaald in artikel 1, § 1, eerste lid, 1°, van de wet van 19 juli 1991 of het “referentieadres overeenkomstig artikel 1, § 2, van die wet”. Volgens artikel 1, 4°, van het ontworpen samenwerkingsakkoord is de wettelijke woonplaats “de plaats waar een persoon in de bevolkingsregisters is ingeschreven en daar zijn hoofdverblijf heeft overeenkomstig artikel 32, 3° van het Gerechtelijk Wetboek”. Het verdient aanbeveling een eenvormige wijze van definiëren te hanteren.

voorwaarden voor de uitoefening bepalen. Die rechten omvatten onder meer het recht op gezinsbijslagen. Artikel 23 van de Grondwet bepaalt niet wat die rechten, waarvan enkel het beginsel wordt uitgedrukt, impliceren, waarbij elke wetgever ermee is belast die rechten te waarborgen, overeenkomstig het tweede lid van dat artikel, rekening houdend met de overeenkomstige plichten.

Volgens de parlementaire voorbereiding bij de herziening van artikel 23 van de Grondwet in 2014, kan het recht op gezinsbijslagen worden omschreven als het recht van eenieder en ten aanzien van alle kinderen⁴⁶ “om ten laste van de bevoegde overheid een bijdrage te ontvangen in de kosten van onderhoud en opvoeding van de kinderen”.⁴⁷

15.2. Artikel 23 van de Grondwet bevat inzake het recht op gezinsbijslagen een *standstill*-verplichting die eraan in de weg staat dat de bevoegde wetgever het beschermingsniveau dat geboden wordt door de van toepassing zijnde wetgeving, in aanzienlijke mate vermindert zonder dat daarvoor redenen zijn die verband houden met het algemeen belang.⁴⁸

Hieruit vloeit voort dat om over de eventuele schending, door een wetskrachtige norm, van het *standstill*-effect van artikel 23 van de Grondwet te oordelen, de situatie van de adressaten van die norm moet worden vergeleken met hun situatie onder de gelding van de vroegere wetgeving.⁴⁹

De *standstill*-verplichting kan volgens het Grondwettelijk Hof niet zo worden begrepen dat ze elke wetgever, in het raam van zijn bevoegdheden, de verplichting oplegt om niet te raken aan de voorwaarden van het door artikel 23 van de Grondwet gewaarborgde recht. Zij verbiedt hun om maatregelen aan te nemen die een aanzienlijke achteruitgang zouden betekenen van het in artikel 23 van de Grondwet gewaarborgde recht, zonder dat daarvoor redenen zijn die verband houden met het algemeen belang, maar zij onts zegt hun niet de bevoegdheid om te oordelen hoe dat recht op de meest adequate wijze wordt gewaarborgd.⁵⁰ Ze belet geen enkele hervorming van de aangelegenheid die ertoe zou strekken dit recht op een minstens gelijkwaardige manier te waarborgen.⁵¹ Ook uit de parlementaire voorbereiding van de bijzondere wet van 2016 blijkt dat de *standstill*-verplichting geen afbreuk doet aan de

⁴⁶ Zie verklaring van de bevoegde staatssecretaris, *Parl.St.* Senaat, 2011-12, nr. 5-1532/3, 59.

⁴⁷ Toelichting bij het voorstel tot herziening van artikel 23 van de Grondwet om het recht op kinderbijslag te waarborgen, *Parl.St.* Senaat 2012-13, nr. 5-2240/1, 2-3. Dit stemt overeen met de door de bijzondere wetgever gewilde bevoegdheidsoverdracht waarbij “de toekenning van gezinsbijslagen [ertoe strekt] bij te dragen in de kosten van onderhoud en opvoeding van de kinderen. Ze biedt een gedeeltelijke compensatie voor de toegenomen lasten die door het gezin worden gedragen wanneer het zich uitbreidt.” Zie *sub* 2.1.

⁴⁸ GwH 13 oktober 2016, nr. 130/2016, B.15.1.

⁴⁹ GwH 28 juli 2006, nr. 123/2006, B.14.3; GwH 1 september 2008, nr. 132/2008, B.9.

⁵⁰ GwH 17 maart 2016, nr. 42/2016, B.13.2; GwH 27 november 2002, nr. 169/2002, B.6.6.

⁵¹ Toelichting bij het voorstel tot herziening van artikel 23 van de Grondwet om het recht op kinderbijslag te waarborgen, *Parl.St.* Senaat 2012-13, nr. 5-2240/1, 3.

beleidsautonomie van de gemeenschappen⁵² en dat de rechtsnormen “globaal bekeken evenwaardig moeten zijn”.⁵³

Het feit dat het recht op kinderbijslag het voorwerp uitmaakt van een specifieke waarborg in artikel 23 van de Grondwet heeft wel als gevolg dat de bevoegde wetgever een eventuele significante vermindering van het recht op kinderbijslag ten aanzien van het recht zoals het gold bij de totstandkoming van de grondwetsbepaling, niet meer kan verantwoorden met de reden dat die vermindering gecompenseerd zou worden door andere maatregelen op het vlak van sociale zekerheid of inkomensbeleid, behalve als die maatregelen specifiek gericht zijn op de last die de kosten van onderhoud en opvoeding van de kinderen inhouden voor de gezinnen.⁵⁴⁻⁵⁵

In de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof wordt het globaal te bekijken beschermingsniveau niettemin steeds vanuit de concrete rechtspositie van een bepaald individu beoordeeld en niet louter vanuit de algemene middelen die de overheid aan een bepaald beleid besteedt.⁵⁶ Uit de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof blijkt met name dat niet enkel naar het globaal niveau van bescherming van de betrokken rechten moet worden gekeken, doch ook naar “het beschermingsniveau in die aangelegenheid voor de personen die tot [een bepaalde] (...) categorie (...) behoren”.⁵⁷

16. Zoals bekend, is volgens de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof een verschil in behandeling slechts verenigbaar met de grondwettelijke beginselen van gelijkheid en niet-discriminatie, wanneer dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is. Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld, rekening houdend met het doel en de gevolgen van de betrokken maatregel en met de aard van de ter zake geldende beginselen; het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie is geschonden wanneer er geen

⁵² *Parl.St.* Senaat 2013-14, nr. 5-2232/5, 118.

⁵³ Verklaring van de bevoegde staatssecretaris, *Parl. St.* Senaat 2013-14, nr. 5-2232/5, 119 en *Parl.St.* Kamer 2013-14, nr. 53-3201/4, 52.

⁵⁴ Toelichting bij het voorstel tot herziening van artikel 23 van de Grondwet om het recht op kinderbijslag te waarborgen, *Parl.St.* Senaat 2012-13, nr. 5-2240/1, 2.

⁵⁵ Zo wordt in de parlementaire bespreking beweerd dat een drastische vermindering van de gezinsbijslag gecompenseerd door een aanbod van gratis kinderopvang (*Parl. St.* Senaat 2013-14, nr. 5-2232/5, 124 en 125), de omzetting van het bedrag van de gezinsbijslag in diensten zoals kinderopvang (Zie *Parl.St.* Kamer 2013-14, nr. 53-3201/4, 20) of in natura (bvb. verstrekken van gratis pampers of kleren) (*Parl.St.* Senaat 2013-14, nr. 5-2232/5, 124), het verzwaren van het gewicht van de geboortepremie (*Parl.St.* Senaat 2013-14, nr. 5-2232/5, 125), het loonafhankelijk maken van de gezinsbijslag (verklaring van de bevoegde staatssecretaris, *Parl.St.* Senaat 2013-14, nr. 5-2232/5, 120 en *Parl.St.* Kamer 2013-14, nr. 53-3201/4, 52) en een wijziging van de huidige differentiatie van het bedrag per kind volgens de rang (verklaring van de bevoegde staatssecretaris, *Parl.St.* Senaat 2013-14, nr. 5-2232/5, 120), aanvaardbaar zijn.

⁵⁶ B. STEEN, “De gemeenschapsbevoegdheden inzake gezinsbeleid en gezinsbijslagen na de Zesde Staatshervorming”, in A. ALEN e.a. (eds.), *Het federale België na de Zesde Staatshervorming*, Brugge, Die Keure, 2014, 431.

⁵⁷ GwH 18 mei 2017, nr. 61/2017, B.10.1.

redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.⁵⁸

Inhoud van het ontwerp

17. Het onderzochte ontwerp bevat een fundamentele hervorming van het stelsel van gezinsbijslagen, die uitgaat van de kinderbijslag als recht van het kind, en een eenvormig systeem tot stand brengt, los van de werksituatie van de ouders. Hierdoor is ook het huidige systeem van gewaarborgde kinderbijslag niet meer nodig. Het recht op kinderbijslag is tot 18 jaar een onvoorwaardelijk recht, terwijl het voor personen tot 25 jaar onder bepaalde (studie)voorwaarden geldt. Elk kind ontvangt hetzelfde basisbedrag, zowel het maandelijkse bedrag als de jaarlijkse bijslag, los van de plaats in het gezin en ongeacht de leeftijd. Daarnaast zijn er bijkomende bijslagen voor grote gezinnen, voor gezinnen met een laag inkomen en voor gezinnen met een kind dat recht heeft op een verhoogde tegemoetkoming van de verzekering voor geneeskundige verzorging. Daarnaast zijn er bijslagen voor kinderen met een beperking en voor wezen.

Toets van het ontwerp aan artikel 23, derde lid, 6° van de Grondwet juncto het gelijkheidsbeginsel

18. Deze regeling kan in het algemeen in overeenstemming worden geacht met het in artikel 23, derde lid, 6°, van de Grondwet gewaarborgde recht. Ook kan de ontworpen regeling in overeenstemming worden geacht met het gelijkheidsbeginsel. Door voor elk kind in beginsel hetzelfde basisbedrag toe te kennen, kunnen weliswaar verschillende gevallen gelijk worden behandeld. Dit beginsel wordt echter aangevuld met bijslagen, specifiek gericht op grote gezinnen, gezinnen met een laag inkomen, gezinnen met kinderen met een beperking en wezen. Aldus houdt het ontwerp op voldoende wijze rekening met de verschillende situaties van gezinnen en kinderen.

19. Met betrekking tot de ontworpen overgangsregeling kan het volgende opgemerkt worden.

Het Grondwettelijk Hof heeft geoordeeld dat indien de wetgever een beleidswijziging noodzakelijk acht, hij vermag te oordelen dat die beleidswijziging met onmiddellijke ingang moet worden doorgevoerd en dat hij in beginsel niet ertoe gehouden is in een overgangsregeling te voorzien. De artikelen 10 en 11 van de Grondwet zijn slechts geschonden indien de overgangsregeling of de ontstentenis daarvan tot een verschil in behandeling leidt waarvoor geen redelijke verantwoording bestaat of indien aan het vertrouwensbeginsel op buitensporige wijze afbreuk wordt gedaan. Dat laatste is het geval wanneer de rechtmatige verwachtingen van een bepaalde categorie van rechtsonderhorigen worden miskend zonder dat een dwingende reden van algemeen belang voorhanden is die het ontbreken van een overgangsregeling kan verantwoorden.⁵⁹

⁵⁸ Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof. Zie bv.: GwH 17 juli 2014, nr. 107/2014, B.12; GwH 25 september 2014, nr. 141/2014, B.4.1; GwH 30 april 2015, nr. 50/2015, B.16; GwH 18 juni 2015, nr. 91/2015, B.5.1; GwH 16 juli 2015, nr. 104/2015, B.6; GwH 16 juni 2016, nr. 94/2016, B.3.

⁵⁹ Zie bijvoorbeeld GwH 22 september 2016, nr. 119/2016, B.6.2 en 8 mei 2013, nr. 63/2013, B.4.1.

De overgangsregeling van het ontwerp doet geen probleem rijzen in het licht van het gelijkheidsbeginsel, in die zin dat de ontworpen overgangsregeling verhindert dat personen, in een vergelijkbare situatie, ongunstiger behandeld worden door de invoering van het nieuwe stelsel. Er wordt in beginsel⁶⁰ immers slechts overgestapt naar het nieuwe stelsel als het nieuwe bedrag van de gezinsbijslagen gunstiger is.

Toets van het ontwerp aan de standstill-werking van artikel 23, derde lid, 6°, van de Grondwet

20.1. De toets aan de *standstill*-werking van artikel 23 van de Grondwet veronderstelt een vergelijking tussen de situatie van de normadressaten onder de nieuwe wetgeving en onder de oude wetgeving, waarbij het bestaande beschermingsniveau en het beschermingsniveau dat het nieuwe stelsel biedt, moeten worden vergeleken.

Gelet op het hoger beschreven feit dat het nieuwe stelsel fundamenteel en grondig verschilt van het oude stelsel van gezinsbijslagen, is de vergelijkbaarheid van de verschillende categorieën rechthebbenden die ressorteren onder de twee stelsels, beperkt. Omdat, in het licht van het *standstill*-beginsel, enkel moet nagegaan worden of er al dan niet een aanzienlijke achteruitgang voorhanden is, is de vergelijkbaarheid evenwel niet uitgesloten. De vergelijking kan en moet bijgevolg door de stellers van het ontwerp uitgevoerd worden, onder het uiteindelijke toezicht van het Grondwettelijk Hof. De afdeling Wetgeving kan zelf niet elke mogelijke bijzondere situatie onderzoeken die kan voortkomen uit de vergelijking van de twee stelsels van rechtsregels. Bovendien komt het de stellers toe de vergelijking door te voeren in het licht van het algemeen evenwicht en de doelstellingen die het ontworpen stelsel probeert te verwezenlijken.

20.2. Bij de uitvoering van die vergelijking, met het oog op de beoordeling van de verenigbaarheid van de ontworpen regeling met de *standstill*-werking van artikel 23 van de Grondwet, moet een onderscheid gemaakt worden tussen enerzijds de situatie waarin de rechten van kinderen die onder de nieuwe regeling vallen vergeleken worden met de rechten waarop vergelijkbare categorieën van kinderen onder de oude (thans bestaande) regeling recht gehad zouden hebben, en anderzijds de situatie waarin de rechten van kinderen die nu onder de bestaande regeling vallen, vergeleken worden met de rechten van die kinderen onder de nieuwe regeling. Deze tweede situatie betreft met andere woorden de ontworpen overgangsregelingen.

20.3. In de memorie van toelichting bij het ontwerp wordt gesteld dat de vermelde *standstill*-verplichting “echter alleen [inhoudt] dat het in de Grondwet verankerde recht op zijn minst op gelijkwaardige wijze gewaarborgd moet worden en dat de bevoegde wetgever zelf kan beslissen welke wijze hij passend acht om die rechten te waarborgen”. Volgens de memorie “herziet [het ontwerp] de grondslag voor de systematiek van het thans bestaande federale stelsel van de gezinsbijslagen. Het eigenlijke recht op gezinsbijslagen wordt echter ook in het nieuwe stelsel (...) verder op een minstens gelijkwaardig niveau gewaarborgd, in een vorm die voor de verwezenlijking van de herziening het meest passend lijkt”.

⁶⁰ Onder voorbehoud van de opmerking *sub* 20.6.

Noch de memorie van toelichting bij het ontwerp, noch andere stukken van het dossier, bevatten een meer concrete toelichting, aan de hand waarvan de rechten op gezinsbijslagen in het nieuwe stelsel vergeleken kunnen worden met de thans geldende rechten.

Zowel in het kader van de eerbiediging van de vermelde *standstill*-werking als in het kader van een behoorlijke wetgeving, is het noodzakelijk dat de decreetgever met voldoende kennis van zaken zich een oordeel kan vormen over de verantwoording voor het nieuwe systeem alsook over de gevolgen ervan voor de verschillende categorieën van kinderen en gezinnen.

Hiernaar gevraagd, bezorgde de gemachtigde het volgende antwoord:

“Das Einführen eines neuen System führt unvermeidlich zu Änderungen. Wichtigste Unterschiede zum heutigen System sind das Recht des Kindes aufgrund des Wohnsitzes sowie ein einheitliches Basiskindergeld für alle Kinder, unabhängig vom Alter des Kindes oder der Anzahl Kinder in der Familie. Dementsprechend werden die Alterszuschläge und die unterschiedliche Höhe des Basiskindergeldes je nach Rang des Kindes abgeschafft. Daneben werden ein Jahreszuschlag, ein Sozialzuschlag, ein Zuschlag für Waisen und ein Zuschlag für kinderreiche Familien gewährt.

Anhand der untenstehenden Tabelle erhalten Sie einen Überblick über der wichtigsten Änderungen, die durch den vorliegenden Dekretentwurf vorgenommen werden.

Das neue System hat zur Folge, dass einige Kategorien von Kindern oder Familien höhere Ansprüche haben, während andere Kategorien geringere Ansprüche haben. Dies erfolgt jedoch unter Berücksichtigung der Standstillverpflichtungen.

A. Berechnungsweise der verschiedenen Leistungen des neuen Systems

Die im Dekretentwurf enthaltenen Beträge sind wie folgt anhand von Durchschnitten der heutigen Beträge errechnet worden:

1. Das Basiskindergeld

Der in Artikel 8 erwähnte Basisbetrag wurde errechnet aus dem Durchschnitt aus den Rängen 1 und 2 (Basis + Alterszuschlag) über 18 Jahre. Siehe dazu die Tabelle im Anhang⁶¹.

⁶¹ Berechnung der Beträge im Dekretentwurf für Familienleistungen, anhand des Beispiel des Basisbetrages

Grundbeträge AFBG		Durchschnitte		Neuer Basisbetrag	
Basis Rang 1	93,93	Ø 0-17 Rang 1 ohne Zuschlag	107,53	Basisbetrag	154
Basis Rang 2	173,8	Ø 0-17 Rang 2 ohne Zuschlag	201,30		
Basis Rang 3	259,49				
Alterszuschlag 6-11 Kind 1 ohne Zuschlag	16,36				
Alterszuschlag 12-17 Kind 1 ohne Zuschlag	24,43				
Alterszuschlag 6-11 anderes Kind	32,63				
Alterszuschlag 12-17 anderes Kind	49,86				

Folgende Familientypen erhalten somit über den Zeitraum zwischen der Geburt des ersten Kindes und dem 18. Geburtstag des letzten Kindes mehr Kindergeld :

- - eine Familie ohne Sozialzuschlag mit nur einem Kind
- - eine Familie ohne Sozialzuschlag mit zwei Kindern, die nicht Zwillinge sind (da diese Familie im neuen System während 2 x 18 Jahren den Durchschnitt aus den früheren Rängen 1 und 2 erhält, während sie im aktuellen System in der Zeit, in der sie erst oder wieder nur für ein Kind Leistungen bezieht, nur den niedrigeren Betrag aus Rang 1 erhalten hätte).

Der Vergleich wurde über die ersten 18 Lebensjahre des Kindes gemacht. Zwischen dem 18. Und dem 25. Geburtstag des Kindes kann das neue System ggf. nachteilhaft sein (siehe Punkt B.).

2. Der Sozialzuschlag

Der Sozialzuschlag wurde errechnet aus dem Durchschnitt aus den Rängen 1 und 2 des höchsten bestehenden Sozialzuschlags, und zwar dem Zuschlag für Invaliden über den Zeitraum zwischen der Geburt und dem 18. Geburtstag des Kindes. Für die Empfänger des Sozialzuschlags im neuen System bleiben die Leistungen somit auf eine zumindest gleichwertige Weise gewährleistet.

3. Der Zuschlag für kinderreiche Familien

Der Zuschlag für kinderreiche Familien wurde berechnet aus dem Unterschied zwischen dem neuen Basisbetrag und dem Durchschnitt des Kindergeldes für ein Kind im Rang 3 im Zeitraum zwischen seiner Geburt und seinem 18. Geburtstag erhält. Für die Empfänger des Zuschlags für kinderreiche Familien bleiben die Leistungen somit auf eine zumindest gleichwertige Weise gewährleistet.

4. Der Waisenzuschlag

Der Waisenzuschlag wurde errechnet aus der Differenz zwischen dem Durchschnitt des früheren Waisenkindergeldes, das ein Kind im Zeitraum zwischen seiner Geburt und seinem 18. Geburtstag erhält, und dem heutigen Basiskindergeld. In der Tat können beide Leistungen in Zukunft gleichzeitig bezogen werden, sodass für die Empfänger des Waisenzuschlags die Leistungen auf eine zumindest gleichwertige Weise gewährleistet bleiben.

B. Mutmaßliche Rückschritte

Es konnten einige Situationen identifiziert werden, in denen das neue System ggf. nachteilhafter als das alte System sein kann. Dabei handelt es sich um folgende Situationen:

1. Leistungsbezug über die dekretale Höchstdauer

Das neue System kann im Vergleich zum alten System möglicherweise nachteilig für die Familie sein, wenn in dieser Familien, die für mehr als ein Kind Kindergeld erhält, alle Kinder über einen Zeitraum von insgesamt 25 Jahren, d.h. zwischen dem Zeitraum ihrer Geburt bis zu ihrem 25. Geburtstag, Kindergeld erhalten. Jedoch handelt es sich dabei nicht um einen bedeutsamen Rückschritt, da das neue System in allen Fällen bis 18 Jahre mindestens gleichwertig ist und in vielen Fällen vorteilhafter ist (s. Punkt A).

2. Halbwaisen

Das System kann auch nachteilig für Halbwaisen sind, da sie kein Waisenkindergeld mehr erhalten. Diese Änderungen war notwendig, da die Halbwaisen im Gegensatz zu den Kindern von Alleinerziehenden oder auch Kindern in Zweielternhaushalten bevorzugt behandelt wurden, was nicht gerechtfertigt war. Andererseits wäre es der

Deutschsprachigen Gemeinschaft haushaltstechnisch nicht möglich, allen Kindern das erhöhte Waisenkindergeld zu zahlen.

3. Leibliche Eltern von untergebrachten Kindern

Schließlich erhalten die leiblichen Eltern von Kindern, die bei einer Privatperson untergebracht sind, keine pauschale Zulage mehr (Art. 70ter AFBG). Dieser Verlust wird jedoch aufgefangen durch die in Art. 105 des Dekretentwurfs vorgesehene Jugendhilfemaßnahme, die diesen Verlust ausgleichen wird.

Gesamtbetrachtung

Auch wenn das neue System in manchen Situation nachteilhaft sein kann, erfolgt der Wechsel von Kindern, die Ende 2018 Anrecht auf Kindergeld haben, zu diesem System nur wenn das neue System vorteilhaft ist und ein höherer Leistungsbetrag bezogen werden kann oder wenn sich die Familiensituation ändert (s. Übergangsbestimmungen des Dekretentwurfs).

Aus den Simulation geht hervor, dass 70 % der Familien sofort in das neue System wechseln, da dieses insgesamt vorteilhafter ist.

Die übrigen 30 % werden durch die Übergangsregelung aufgefangen.

Schließlich sollte noch die Tatsache Erwähnung finden, dass die Übergangsregelung die Familien schützt, auf die das neue System negative finanzielle Auswirkungen hätte. Da somit für jeden Empfänger der vorteilhafte Betrag gewählt wird, entstehen Mehrkosten im Vergleich zum heutigen System.

Auf Grundlage von Simulationen von Famifed konnten für das Jahr 2019, Kosten in Höhe von 36.614.181 Euro errechnet werden. Bei Beibehaltung des heutigen Systems würden 2019 Kosten in Höhe von 35.283.527 Euro entstehen. Vorliegender Dekretentwurf würde somit im Jahr 2019 zu Mehrausgaben im Vergleich zum heutigen System in Höhe von 1.330.654 Euro führen, die zugunsten der Familien geleistet werden.

Wir sind daher der Auffassung, dass selbst in Anbetracht einiger Rückschritte, die sich in spezifischen Situationen ergeben, die Standstill-Verpflichtung im neuen Dekret über die Familienleistungen eingehalten wird.”

De gemachtigde bezorgde bovendien de volgende vergelijkingstabel :

“Überblick über der wichtigsten Änderungen

Aktuelles System	Neues System
Recht aufgrund der berufsständischen Situation der Eltern. Für Kinder, die aufgrund der berufsständischen Situation der Eltern kein Recht eröffnen, besteht das System der garantierten Familienleistungen.	Jedes Kind, das im deutschen Sprachgebiet seinen Wohnsitz hat, hat Recht auf Kindergeld. Das System der garantierten Familienleistungen wird aufgehoben.
Bedingungsloses Recht bis zum August des Jahres, in dem das Kind 18 wird .	Jedes Kind hat ein bedingungsloses Recht auf Kindergeld bis einschließlich zu dem Monat, in dem es 18 Jahre alt wird.
Recht als Schulabgänger während 360 Tagen mit eventueller Verlängerung.	Das Recht als Schulabgänger gilt während 12 Monaten nach dem Ende des bedingungslosen Rechtes oder des Rechtes aufgrund der Ausbildung.
Der Basisbetrag ist je nach Rang unterschiedlich.	Der Basisbetrag wird einheitlich. Ein allgemeiner Zuschlag ab dem dritten Kind wird eingeführt.
Kinder ab 6 Jahren erhalten einen Alterszuschlag.	Der Alterszuschlag wird aufgehoben.
Der Jahreszuschlag ist abhängig vom Alter des Kindes und davon, ob es Recht auf einen Sozialzuschlag hat.	Der Jahreszuschlag wird vereinheitlicht.
Arbeitslose, Rentner, Invalide, Langzeitkranke oder Alleinerziehende, die eine Einkommensgrenze nicht überschreiten erhalten einen Sozialzuschlag.	Das Kind, das Recht auf eine erhöhte Beteiligung der Gesundheitspflegeversicherung hat, hat Recht auf einen Sozialzuschlag
Der Sozialzuschlag ist je nach Rang unterschiedlich und nimmt mit dem Rang ab.	Der Sozialzuschlag wird vereinheitlicht.
Voll- und Halbwaisen erhalten erhöhtes Waisenkindergeld.	Voll- und Halbwaisen erhalten den Basisbetrag. Vollwaisen haben Recht auf einen spezifischen Zuschlag.
Pauschale für leibliche Eltern von Pflegekindern	Leibliche Eltern von Kindern in Pflegefamilien oder in Einrichtungen können bei spezifischem Bedarf individuell im Bereich Jugendhilfe finanziell unterstützt werden.
Ein Drittel des Kindergeldes wird für Kinder, die in einer Einrichtung untergebracht sind, auf ein Sperrkonto des Kindes gezahlt, oder aber an den vorherigen Kindergeldempfänger. Diese Möglichkeit besteht für Pflegekinder nicht.	Für Kinder, die im Rahmen der Jugendhilfe oder des Jugendschutzes in einer Pflegefamilie oder einer Einrichtung untergebracht sind, wird im Bereich der Jugendhilfe eine finanzielle Unterstützung zur Förderung ihrer Integration bei Beendigung der Maßnahme gewährt. .
Zwei Drittel des Kindergeldes für Kinder, die in einer Einrichtung untergebracht sind, wird an die Einrichtung bzw. die Gemeinschaft, die die Einrichtung bezuschusst oder die Kosten für die Unterbringung übernimmt, gezahlt.	Bei Unterbringung des Kindes in einer Einrichtung wird ein Drittel des Kindergeldes an den Kindergeldempfänger gezahlt. Zwei Drittel werden an die Einrichtung bzw. die Behörde, die die Kosten für die Unterbringung übernimmt, gezahlt.
Prinzipiell ist die Mutter der Empfänger des Kindergeldes.	Das Kindergeld wird an den Elternteil gezahlt, der denselben Wohnsitz wie das Kind hat. Haben beide Elternteile denselben Wohnsitz, erhält die Mutter bzw. bei gleichgeschlechtlichen Eltern der ältere Elternteil das Kindergeld. Hat keiner der Elternteile denselben Wohnsitz wie das Kind, erhält die Person, die das Kind tatsächlich großzieht das Kindergeld (z.B. Großeltern, Pflegefamilie, ...).

Die Geburts- und Adoptionsprämie sind je nach Rang unterschiedlich	Die Prämien werden einheitlich.
Die Familienleistungen werden indiziert	Die Familienleistungen werden an die Schwankungsrate des durchschnittlichen Verbraucherpreisindex und 25 % des realen Wachstums des Bruttoinlandsprodukts pro Einwohner angepasst.
Die repräsentativen Organisationen der Arbeitgeber, die repräsentativen Organisationen der Arbeitnehmer und die Organisationen, die die Interessen der Familien vertreten sind Teil des Verwaltungsrates der föderalen Agentur für Kindergeld, Famifed.	Es wird ein Rat für Familienleistungen geschaffen, der die Regierung in allen Fragen der Familienleistungen berät. Die repräsentativen Organisationen der Arbeitgeber, die repräsentativen Organisationen der Arbeitnehmer und die Organisationen, die die Interessen der Familien vertreten, sind Mitglied des Rates.

In verband met de vraag of de categorieën van personen die krachtens de AKBW en haar uitvoeringsbesluiten recht hebben op een sociale toeslag ook onder de kinderbijslagregeling van de Duitstalige Gemeenschap recht hebben op een sociale toeslag dan wel of er bepaalde categorieën van personen niet langer recht hebben op een dergelijke toeslag in de kinderbijslagregeling van de Duitstalige Gemeenschap, antwoordde de gemachtigde het volgende:

“Durch die Kopplung des Sozialzuschlags an die erhöhte Beteiligung der Gesundheitspflegeversicherung erhalten im Dekretvorentwurf andere Kategorien von Familien den Sozialzuschlag als in Anwendung des AFBG.

Aufgrund des Dekretentwurfs über die Familienleistungen erhalten die Kinder, die Anrecht auf die erhöhte Beteiligung der Gesundheitspflegeversicherung haben, den Sozialzuschlag. Es handelt sich dabei um folgende Kategorien:

- 1) Ohne Einkommensprüfung : Ein Kind
 - a. mit einer Beeinträchtigung von mindestens 66%;
 - b. das ausländischer unbegleiteter Minderjähriger ist;
 - c. das Vollwaise ist;
- 2) Ohne Einkommensprüfung : Ein Kind, das Teil des Haushaltes einer Person ist die :
 - a. das Eingliederungseinkommen ununterbrochen während mindestens drei Monaten bezieht;
 - b. die Einkommensgarantie für betagte Personen bezieht;
 - c. die Beihilfe für eine Person mit einer Behinderung bezieht;
- 3) Mit Einkommensprüfung : Ein Kind, das Teil eines Haushalts ist, dessen steuerbares Einkommen folgende jährliche Einkommensgrenze nicht überschreitet : 18.730,66 EUR für den Haushaltsvorstand sowie 3.467,55 pro Person zu Lasten.

Im Gegensatz dazu haben folgende Personen Anrecht auf den Sozialzuschlag in Anwendung des AFBG:

Mit Einkommensprüfung : Der Empfänger, der für die Kinder, für die er das Kindergeld erhält, folgende kumulative Bedingungen erfüllt:

- a. Der Empfänger ist Alleinerziehend oder der Berechtigte ist Arbeitsloser, Rentner, Invalide, Langzeitkranker

b. Das steuerbare Einkommen übersteigt nicht

- i. Für einen Kindergeldberechtigten oder Kindergeldempfänger, der allein mit dem Kind lebt: € 2.432,97 pro Monat.
- ii. Für einen Kindergeldberechtigten und seinen (Ehe-)Partner, die zusammen mit dem Kind leben: € 2.512,11 pro Monat.

Wir verweisen in diesem Kontext auch auf die Erläuterungen zu den Standstillprinzipien (...).”

20.4. Zoals gezegd, *sub* 20.3, moet op zijn minst deze toelichting in de memorie van toelichting worden opgenomen.

20.5. In het algemeen blijkt uit deze toelichting en vergelijking niet dat het nieuwe stelsel van gezinsbijslagen een aanzienlijke achteruitgang zou inhouden of zou kunnen inhouden voor de verschillende categorieën van kinderen.

Ook de ontworpen overgangsregeling kan worden geacht in overeenstemming te zijn met de *standstill*-werking van artikel 23 van de Grondwet. Op grond van artikel 109 van het ontwerp wordt immers aan de kinderen, voor wie op het ogenblik van de inwerkingtreding van het nieuwe stelsel gezinsbijslagen worden toegekend, het bedrag van de oude gezinsbijslagen toegekend, tenzij de som van de uitkeringen op grond van het nieuwe stelsel voordeliger is.

20.6. Desalniettemin moet een voorbehoud worden gemaakt bij de volgende concrete gevolgen van het nieuwe stelsel.

a) Artikel 24 van het ontwerp bepaalt dat de wezenbijslag wordt toegekend aan elk kind van wie beide ouders gestorven zijn of vermist zijn verklaard.

Zoals ook in de memorie van toelichting wordt toegelicht, genieten in het huidige stelsel ook halfwezen een wezenbijslag.⁶² De stellers van het ontwerp wensen evenwel halfwezen en kinderen van alleenstaande ouders niet langer verschillend te behandelen.

Zoals ook blijkt uit de *sub* 20.3 weergegeven antwoorden van de gemachtigde, houdt deze nieuwe regeling een achteruitgang in voor deze categorie van kinderen. De stellers van het ontwerp dienen te verduidelijken welke redenen van algemeen belang deze achteruitgang voldoende verantwoordt. Daargelaten de vraag of het *in casu* wel degelijk gaat om twee als gelijkaardig te beschouwen situaties, zoals door de stellers van het ontwerp wordt vooropgesteld, dient er in elk geval mee rekening te worden gehouden dat een gelijkschakeling (met een als gelijkaardig beschouwde situatie) ook op een andere wijze kan worden bereikt dan door een vermindering van de uitkering van de meest begunstigde categorie.

b) De overgangsregeling, vervat in artikel 109 van het ontwerp, houdt in dat de bijslagtrekkende recht heeft op de gezinsbijslagen uit het thans geldende stelsel, indien deze voordeliger zijn.

⁶² Artikelen 50*bis* en 56*bis* AKBW.

Zoals vermeld, draagt zulke overgangsregeling er toe bij dat de nieuwe regeling in haar globaliteit geacht kan worden in overeenstemming te zijn met het *standstill*-beginsel.

De overgangsregeling geldt evenwel niet meer zodra er een wijziging optreedt in de gezinssituatie en de gezinsbijslag niet meer betaald wordt voor alle kinderen die onder het oude stelsel bijslagen genoten, of niet meer enkel voor die kinderen. De memorie van toelichting vermeldt het geval wanneer door geboorte of adoptie gezinsbijslagen moeten worden toegekend voor een nieuw kind, of wanneer geen gezinsbijslagen meer hoeven te worden uitgekeerd voor een kind, omdat het niet langer aan de toekenningsvoorwaarden voldoet. Artikel 109, § 2, derde lid, van het ontwerp beschouwt eveneens als een wijziging van de gezinssituatie, het geval waarin de overlevende ouder die de halfwezentoeslag ontvangt, huwt of een verklaring van wettelijke samenwoning aflegt.

Aldus kan het desbetreffende gezin wat betreft het recht op gezinsbijslagen in een veel ongunstiger situatie terechtkomen, die het karakter kan hebben van een aanzienlijke achteruitgang. De verantwoording hiervoor, ook in het licht van het gelijkheidsbeginsel, wordt door de stellers niet gegeven, zodat de Raad van State, afdeling Wetgeving, bij dit aspect van het ontwerp een voorbehoud moet maken.

BIJZONDERE OPMERKINGEN

Artikel 4

21. Aangezien de wet van 19 juli 1991 een lang opschrift heeft en aangezien het volledige opschrift van deze wet reeds in artikel 4, § 1, 1°, van het voorontwerp van decreet is opgenomen, past het om in artikel 4, § 2, eerste en tweede lid, van het ontwerp de woorden “de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen” telkens te vervangen door de woorden “de voornoemde wet van 19 juli 1991”.

Artikelen 9, 12, 13, 14 en 25

22. Artikel 25 van het voorontwerp van decreet stelt dat het recht op kinderbijslag wordt geopend “in de maand na de maand waarin de daarvoor geldende voorwaarden vervuld werden” en uitdooft “in de maand na de maand waarin de daarvoor geldende voorwaarden niet meer vervuld zijn”.

Deze bepaling is evenwel niet in overeenstemming met de artikelen 9, 12, 13 en 14 van het ontwerp. Zo, bijvoorbeeld, stelt artikel 9, § 1, van het ontwerp dat elk kind de basiskinderbijslag krijgt “vanaf de maand na zijn geboorte tot en met de maand waarin het 18 jaar wordt”. Op grond van artikel 25, tweede lid, van het ontwerp zou er echter de maand na de maand waarin het kind 18 jaar wordt ook nog een basiskinderbijslag betaald moeten worden.

Hierover ondervraagd, antwoordde de gemachtigde het volgende:

“Es ist Absicht, das Basiskindergeld nur bis zu dem Monat zu gewähren, in dem das Kind 18 Jahre alt wird. Im Folgemonat soll demnach kein Basiskindergeld mehr gewährt werden. Wir schlagen deshalb vor, Artikel 9 §1 des Dekretvorentwurfs wie folgt umzuformulieren: '§1 – Das Basiskindergeld wird jedem Kind ab seiner Geburt bis zu seinem 18. Geburtstag gewährt.'

Demnach müssten ebenfalls die Artikel 9 §§2-3, 12 Absatz 3 und 13 Absatz 3 wie folgt umformuliert werden:

Art 9 §2 und §3: '§2 - In Abweichung von §1 wird das Basiskindergeld jedem Kind ab seinem 18. Geburtstag bis zu seinem 21. Geburtstag gewährt, wenn:[...]

§3 – In Abweichung von §1 wird das Basiskindergeld jedem Kind, das einer Ausbildung nachgeht, ab seinem 18. Geburtstag gewährt.'

Art. 12 Absatz 3: 'Der Anspruch des verschwundenen Kindes auf das Kindergeld endet, wenn es gefunden wird, es sei denn, die Bedingungen von Artikel 9 oder 10 sind erfüllt.'

Art. 13 Absatz 3: 'Der Anspruch des entführten Kindes auf das Kindergeld endet, wenn es nicht mehr als entführt gilt, es sei denn, die Bedingungen von Artikel 9 oder 10 sind erfüllt.' ”

Om in overeenstemming te zijn met de bedoeling van de stellers, worden de artikelen 9, 12, derde lid, en 13, derde lid, van het ontwerp het best in deze zin aangepast.

Deze aanpassingen brengen wel met zich mee dat ook andere bepalingen van het ontwerp het best worden aangepast, met name artikel 12, tweede lid, en artikel 14. Artikel 12, tweede lid, zou als volgt moeten luiden:

“De basiskinderbijslag ten gunste van het verdwenen kind wordt gedurende hoogstens vijf jaar toegekend, gerekend vanaf de verdwijning van het kind voor zover het kind de leeftijd van vijftientig jaar niet bereikt heeft.”

Artikel 14 van het ontwerp zou als volgt moeten luiden:

“Het recht op basiskinderbijslag houdt in elk geval op te bestaan op het ogenblik dat het kind 25 jaar wordt.”

Daarnaast rijst de vraag of artikel 25 niet duidelijker geformuleerd zou zijn, als volgt:

“Het recht op de uitkeringen vermeld in de onderafdelingen 1 tot 6 wordt geopend op de eerste dag van de maand die volgt op de maand waarin de daarvoor geldende voorwaarden vervuld werden. Het dooft uit op de eerste dag van de maand die volgt op de maand waarin de daarvoor geldende voorwaarden niet meer vervuld zijn.”

Deze laatste opmerking geldt eveneens voor artikel 27 van het ontwerp.

Artikelen 21, 22 en 109

23. In de algemene toelichting bij het ontwerp staat te lezen dat het stelsel van de bijslag voor kinderen met een beperking ook na de invoering van de nieuwe kinderbijslagregeling onveranderd blijft. Om die reden wordt deze bijslag niet opgenomen in artikel 109 van het voorontwerp van decreet, waarin een overgangsregeling wordt vastgelegd die ervoor moet zorgen dat geen enkel gezin op de dag van de invoering van de nieuwe kinderbijslagregeling minder kinderbijslag zal ontvangen dan voorheen.

Nochtans wordt het bestaande stelsel van de bijslag voor kinderen met een beperking niet onverkort behouden. De artikelen 21 en 22 van het ontwerp brengen immers een nieuwe regeling tot stand. Hierin wordt aan de Regering opgedragen verschillende aangelegenheden te regelen, zoals de indeling van de vastgestelde beperking in de categorieën vermeld in artikel 21, het bepalen van wie de uitwerkingen vaststelt, hoe ze vastgesteld worden en op basis van welke criteria, en het bepalen onder welke voorwaarden de vaststelling van de uitwerkingen van de beperking herzien kan worden.

De gemachtigde verschaftte in dit verband de volgende toelichting:

“Die Bestimmungen der Artikel 47 §1 und 63 §1 des AFBG wurden im aktuellen Dekretvorentwurf nicht übernommen, da es sich bei diesen Bestimmungen um Übergangsmaßnahmen handelte.

In der derzeitigen Gesetzgebung wird der Zuschlag für Kinder mit Beeinträchtigung durch Artikel 47 §2 des AFBG festgelegt. Dort werden augenblicklich nicht-indexierte Beträge festgehalten.

Der Dekretvorentwurf legt diesbezüglich in Artikel 21 lediglich die bei Inkrafttreten indexierten Beträge des Artikels 47 §2 fest.

Bezüglich der Gewährungsbedingungen übernimmt Artikel 22 Absatz 1 des Dekretvorentwurfs Artikel 63 §2 Absatz 1 des AFBG ('für Kinder, die an einer Erkrankung leiden, die Auswirkungen hat für sie selbst auf ihre körperlichen oder geistigen Fähigkeiten, ihre Tatkraft beziehungsweise ihre Teilhabe am gesellschaftlichen Leben oder für ihr familiäres Umfeld, werden Kinderzulagen bis zum Alter von einundzwanzig Jahren gewährt').

Schließlich sieht Artikel 22 Absatz 2 des Dekretvorentwurf dieselben Ermächtigungen an die Regierung wie Artikel 63 §2 des AFBG an den König vor, falls Änderungen in dieser Materie nötig werden:

'Der König bestimmt, wer die in Absatz 1 erwähnten Auswirkungen der Erkrankung wie und nach welchen Kriterien feststellt, sowie die Bedingungen, die das betreffende Kind erfüllen muss.

Die Feststellung der Auswirkungen der Erkrankung kann unter den vom König festgelegten Bedingungen revidiert werden.' ”

De indeling van de verschillende categorieën van de beperkingen determineert het door artikel 21 toegekende recht op de bijslag. De aan de Regering van de Duitstalige Gemeenschap gegeven machtiging zal niet noodzakelijkerwijze op dezelfde wijze worden ingevuld, als voorheen door de Koning is gebeurd op grond van een machtiging in de Algemene Kinderbijslagwet (AKBW).

Gelet op de doelstelling van de stellers van het ontwerp, in het licht van de hoger vermelde beginselen inzake de *standstill*-werking, moet bijgevolg de regeling voor de kinderen met een beperking ook worden opgenomen in de overgangsbepaling, waarin artikel 109 van het ontwerp voorziet.

Artikel 24

24. Uit de toelichting van de gemachtigde blijkt dat “Mit dem Begriff ‘für verschollen erklärt’, die in Artikel 118 des Zivilgesetzbuches erwähnte Verschollenheitserklärung gemeint ist (...)”.

Het verdient aanbeveling deze verduidelijking in de memorie van toelichting op te nemen.⁶³

Artikel 26

25. Artikel 26 van het ontwerp bepaalt de bijslagtrekkende van de kinderbijslag. Artikel 26, § 1, eerste lid, 3° en 6°, en § 4, eerste lid, 2°, van het ontwerp geeft hierbij, wanneer de ouders of de opvoeders van het kind dezelfde woonplaats hebben als het kind of het kind samen opvoeden, de voorkeur aan “de moeder” of “de vrouw”.

In de eerste plaats rijst de vraag of het niet de voorkeur verdient in een keuzemogelijkheid te voorzien, op grond waarvan beide betrokken personen een bijslagtrekkende kunnen aanduiden. Als hierover geen akkoord bestaat, kan de decreetgever, op de tweede plaats, de voorkeur geven aan “de moeder” of “de vrouw”, indien op voldoende wijze aannemelijk kan worden gemaakt dat deze keuze op algemene wijze het meest in het belang van het kind is, zoals voorgeschreven door artikel 22bis van de Grondwet en artikel 3, lid 1, van het Internationaal verdrag inzake de rechten van het kind.

Dezelfde opmerking geldt bij de artikelen 30, 1°, en 34, eerste lid, 3°, van het ontwerp.

Artikel 27

26. Zie de opmerkingen bij de artikelen 9, 12, 13, 14 en 25 van het ontwerp.

Artikel 40

27. Artikel 40, tweede lid, van het ontwerp geeft de Regering een beslissingsrecht wanneer de aanvrager “na meer dan een maand” de aanvullende inlichtingen niet heeft bezorgd. Deze formulering is niet voldoende precies. De gemachtigde verklaart in dit verband:

⁶³ Eveneens moet in de Nederlandse en Franse vertaling van het ontwerpdecreet de juridisch correcte term worden gehanteerd: “afwezig verklaard” en “déclaré absent”.

“Um diesen Artikel möglichst präzise zu formulieren, schlagen wir folgenden Wortlaut vor: ‘Wenn der Antragsteller die beantragten zusätzlichen Auskünfte nach mehr als einem Monat ab Versand des Erinnerungsschreibens immer noch nicht erteilt hat,...’.”

Er kan worden ingestemd met het tekstvoorstel van de gemachtigde.

Artikel 45

28. Artikel 45 van het ontwerp bepaalt welke gegevens de beslissingen over de gezinsbijslagen moeten bevatten. De verwijzing in artikel 45, § 1, tweede lid, en § 2, tweede lid, van het ontwerp naar de termijnen vermeld in “de artikelen 73 en 74” moet worden beperkt tot een verwijzing naar “artikel 73”. Enkel artikel 73 heeft immers betrekking op de termijn die door de rechthebbende moet worden geëerbiedigd.

Artikel 49

29. In artikel 49, eerste lid, 1°, van het ontwerp moet de verwijzing naar artikel 26, § 2, tweede lid, tot punt 2° beperkt worden.

Artikel 56

30. Uit artikel 56, tweede lid, van het ontwerp blijkt dat de Regering een rechtsgeding tegen de bijslagtrekkende kan instellen om de onverschuldigd betaalde uitkeringen terug te betalen. Uit de artikelen 92 tot 95 van het ontwerp volgt dat de stellers de familierechtbank bevoegd willen maken voor dit rechtsgeding. In artikel 74 van het ontwerp legt de decreetgever de verjaringstermijn voor de terugvordering van gezinsbijslagen vast.

Artikel 56, derde lid, 2°, van het ontwerp bepaalt dat de Regering “de nadere regels en termijnen voor het instellen van het rechtsgeding [bepaalt]”, waarbij niet duidelijk is of hiermee een afwijking van de gewone procedureregels uit het Gerechtelijk Wetboek wordt beoogd.

Hierover ondervraagd, stelde de gemachtigde het volgende:

“Durch diese Fristen sollen dem Antragsteller Mindestfristen eingeräumt werden, während denen er seinen Verpflichtungen zur Rückzahlung unrechtmäßig ausgezahlter Leistungen nachkommen kann. Wie im aktuellen System besteht das Rückforderungsverfahren aus einer außergerichtlichen Phase und, falls diese scheitert, aus einer gerichtlichen Phase. Die konkrete Ausgestaltung dieses Rückforderungsverfahrens erfolgt auf Erlassebene. Einige Leitlinien können wir aber bereits mitteilen:

- In einem ersten Schritt soll geprüft werden, ob unrechtmäßig ausgezahlte Leistungen auf noch ausstehende Leistungen einbehalten werden können
- Sollte dies nicht möglich sein, fordert die Regierung den Antragsteller zur sofortigen Rückzahlung auf
- Der Antragsteller hat dann das Recht, die Rückzahlung in Teilzahlungen anzufragen, woraufhin die Regierung ihm einen Vorschlag zu diesem Zweck unterbreitet

Falls im Rahmen dieser außergerichtlichen Phase keine Einigung bezüglich der Rückzahlung in Teilzahlungen gefunden werden kann, oder wenn der Antragsteller die Rückzahlung verweigert oder nicht darauf reagiert, beginnt die gerichtliche Phase. Durch die dekretele Ermächtigung zur Festlegung der Modalitäten Fristen soll demnach lediglich die administrative Handhabe festgelegt werden, die der gerichtlichen Phase vorausgeht und die dazu dient, dem Antragsteller einen Zeitraum zur Erfüllung seiner Pflichten einzuräumen. Die eigentlichen Regeln des Gerichtsgesetzbuches über beispielsweise die Ladung oder andere dort vorgesehene Verfahrensfristen bleiben unangetastet.”

Het verdient aanbeveling deze toelichting in de memorie van toelichting op te nemen.

Artikel 65

31. Luidens artikel 65 van het ontwerp wijst de Regering de inspecteurs aan die bevoegd zijn om de naleving van het decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan te bewaken en de overtredingen vermeld in de artikelen 68 tot 70 van het ontwerp op te sporen en bij proces-verbaal vast te stellen. Voor de uitoefening van die activiteiten kan de Regering hun de bevoegdheid van officier van gerechtelijke politie toekennen.

In dit verband moet herinnerd worden aan artikel 11, derde lid, 1°, BWHI. Op grond hiervan kunnen de decreten de hoedanigheid van agent of officier van gerechtelijke politie toekennen aan de beëdigde ambtenaren van de betrokken gemeenschaps- of gewestregering of van openbare instellingen die onder hun toezicht ressorteren.

Uit die bepaling vloeit voort dat het de decreetgever toekomt te bepalen welke personen, die beëdigde ambtenaren zijn, de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie hebben.⁶⁴ De ontworpen bepaling moet bijgevolg preciezer bepalen welke ambtenaren beoogd worden.

Artikel 78

32. In artikel 78, § 1, van het ontwerp moeten de woorden “na de aanwijzing van de leden ervan” vervangen worden door de woorden “na de inwerkingtreding van dit decreet”.

Hoofdstuk 9 – Afdelingen 1 en 2

33. Het opschrift van afdeling 1 geeft aan dat het wijzigingsbepalingen bevat, terwijl het opschrift van afdeling 2 opheffingsbepalingen vermeldt. In werkelijkheid bevat afdeling 1 net als afdeling 2 voornamelijk opheffingsbepalingen en slechts enkele wijzigingsbepalingen. Het

⁶⁴ Vgl. met artikel 44 van het decreet van de Duitstalige Gemeenschap van 23 juni 2008 ‘betreffende de bescherming van monumenten, klein erfgoed, ensembles en landschappen en betreffende de opgravingen – ‘erfgoeddecreet’; artikel 19, § 1, tweede lid, van het decreet van de Duitstalige Gemeenschap van 20 februari 2017 ‘ter bescherming van roerende cultuurgoederen van uitzonderlijk belang’; alsook artikel 16, § 6, van het decreet van de Duitstalige Gemeenschap van 22 februari 2016 ‘betreffende de bestrijding van doping in de sport’.

verdient aanbeveling om beide afdelingen samen te nemen onder een nieuw opschrift “Wijzigings- en opheffingsbepalingen”.

Artikel 84

34. Artikel 84 van het ontwerp brengt een wijziging aan in artikel 3 van de wet van 9 juli 1951 ‘houdende vergoeding ten behoeve van de gezinnen van soldijtrekkende militairen’, en niet in artikel 2 van die wet. Artikel 84 moet in die zin worden aangepast.

Artikel 85

35. In artikel 85 van het ontwerp dient de verwijzing naar “de artikelen 22 tot 26” van de wet van 9 juli 1951 te worden vervangen door een verwijzing naar “de artikelen 22 tot 29”.

Artikel 87

36. Tussen de artikelen 86 en 87 van het ontwerp moet een nieuw artikel worden ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. x. In het opschrift van afdeling III van hoofdstuk V van dezelfde wet worden de woorden ‘en de bijslagen’ opgeheven.”

37. In de inleidende zin van artikel 87 van het ontwerp moet de datum “17 oktober 1986” worden weggelaten.

In artikel 87, 1°, van het ontwerp moeten in de Nederlandse versie de woorden die worden opgeheven luiden als volgt: “en de aanvullende kinderbijslag zijn”.

Tussen 2° en 3° dient er een nieuwe bepaling te worden ingevoegd, waarin in artikel 41, § 5, van de wet van 9 juli 1951 de woorden “en de aanvullende kinderbijslag” worden opgeheven.

Artikel 92

38. In de inleidende zin van artikel 92 van het ontwerp dienen de woorden “gewijzigd bij de wet van 8 mei 2014” te worden vervangen door de woorden “gewijzigd bij de wetten van 8 mei 2014, 19 maart 2017 en 6 juli 2017”.

Artikel 94

39. In artikel 94 van het ontwerp moeten de woorden “gewijzigd bij de wet van 30 juni 1978” worden vervangen door de woorden “laatst gewijzigd bij de wet van 31 juli 2017”.

Artikel 99

40. In de inleidende zin van artikel 99 van het ontwerp dient de datum “19 april 2010” te worden vervangen door de datum “2 maart 2015”.

In het ontworpen artikel 6*bis*, § 2, 4°, van het decreet van de Duitstalige Gemeenschap van 9 mei 1988 ‘betreffende het Fonds voor bijzondere hulp aan kinderen en jongeren’ moet de datum “18 mei 2008” worden vervangen door de datum “19 mei 2008”.

Artikel 105

41. In de inleidende zin van artikel 105 van het ontwerp moeten de woorden “gewijzigd bij het decreet van 25 februari 2013” worden vervangen door de woorden “laatst gewijzigd bij het decreet van 20 februari 2017”.

Artikel 109

42. Zie opmerking 23 met betrekking tot artikel 22 van het ontwerp.

43. De gemachtigde verklaarde m.b.t. artikelen 109, § 1, en 112, § 1, van het ontwerp dat “[d]ie in den betreffenden Artikeln aufgelisteten Leistungen müssen nur dann addiert werden, wenn ein Kind im Einzelfall auch tatsächlich Anrecht auf die entsprechende Leistung hat”.

Bijgevolg moeten in de inleidende zin van artikelen 109, § 1, van het ontwerp de woorden “, naargelang het geval,” worden ingevoegd tussen de woorden “een bedrag berekend dat” en de woorden “is samengesteld”. Dezelfde opmerking geldt voor artikel 112, § 1, van het ontwerp.

44. In artikel 109, § 2, vijfde lid, van het ontwerp moeten de woorden “vermeld in artikel 26, § 2, 1°” worden vervangen door de woorden “vermeld in artikel 26, § 2, eerste lid, 1°, respectievelijk in artikel 26, § 2, tweede lid, 1°”.

Artikel 110

45. Aangezien het koninklijk besluit van 10 augustus 2005 reeds met het volledig opschrift wordt vermeld in artikel 110, eerste lid, van het ontwerp, past het om in artikel 110, tweede lid, van het ontwerp de woorden “het koninklijk besluit van 10 augustus 2005 tot vaststelling van de voorwaarden waaronder kinderbijslag wordt verleend ten behoeve van het kind dat onderwijs volgt of een vorming doorloopt” te vervangen door de woorden “het voornoemd koninklijk besluit van 10 augustus 2005”.

Artikel 111

46. Aangezien het koninklijk besluit van 12 augustus 1985 reeds met het volledig opschrift wordt vermeld in artikel 111, eerste lid, van het ontwerp, past het om in artikel 111, tweede lid, van het ontwerp de woorden “het koninklijk besluit van 12 augustus 1985 tot uitvoering van artikel 62, § 5, van de Algemene Kinderbijslagwet” te vervangen door de woorden “het voornoemd koninklijk besluit van 12 augustus 1985”.

Artikel 114

47. Het verdient aanbeveling om in artikel 114, eerste lid, van het ontwerp de woorden “die persoon” te vervangen door de woorden “laatstgenoemde persoon”.

Artikel 116

48. Zie de opmerking *sub* 3.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Greet VERBERCKMOES

Wilfried VAN VAERENBERGH